

ΔΟΚΙΜΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

ΔΟΚΙΜΗ Δ' (ΑΠΡΙΛΙΟΥ – ΜΑΪΟΥ)

άνοιξη

bahar

BECHA

ҳар

spring

Printemps

primavera

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η λαϊκή τέχνη είναι η γνήσια, πηγαία δημιουργία κάθε λαού, που εκφράζει την ιδιαίτερη νοοτροπία του, την ιδιοσυγκρασία του, τη ζωτικότητα, την πνευματικότητά του, την καλλιτεχνική, μα και κοινωνική συνείδησή του. Μέσα από αυτήν οι λαοί έχουν πολλές φορές διηγηθεί τους πόθους, τους καημούς τους, το πιστεύω τους, την πορεία της εξέλιξής τους ανάμεσα από τους αιώνες. Είναι η λαϊκή τέχνη, η πρώτη μορφή τέχνης και η πιο πλούσια, γνήσια, ειλικρινής.

Τις ρίζες της λαϊκής τέχνης πρέπει να ψάξουμε να τις βρούμε στα παμπάλαια χρόνια, στους πρωτόγονους ακόμα ανθρώπους, που, τουλάχιστον προς τη ζωγραφική, είχαν αρκετή ανάπτυξη. Βέβαια η ζωγραφική τους (ήταν μάλλον χαρακτηριστική) δε συγκρίνεται με τη σημερινή, από την άποψη ότι ήταν πολύ ατελής. Μέσα στις σπηλιές, που κάποτε ζούσαν αυτοί οι πρόγονοί μας, βρέθηκαν απεικονίσεις ζώων, ανθρώπων, δέντρων κλπ. Από τότε ως σήμερα ο λαϊκός τεχνίτης δεν έπαψε σε όλα τα επίπεδα, να δημιουργεί. Μόνο στις μέρες μας, που η τεχνική, η αυτοματοποίηση, και η διαβίωση στις πόλεις άλλαξε τον τρόπο της ζωής, η λαϊκή τέχνη τείνει να εκλείψει. Οι μηχανές έχουν αντικαταστήσει στα περισσότερα πράγματα την ανθρώπινη δημιουργία. Απομιμήσεις έργων λαϊκής τέχνης κυκλοφορούν σε όλον τον κόσμο, σε πλατιά κλίματα και στολίζουν κάθε γωνιά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΑΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Διακρίνεται για τον τοπικιστικό χαρακτήρα της, και για τις ιδιομορφίες και τα βιώματα των κατοίκων κάθε τόπου. Όμως παρ' όλα αυτά μέσα από τους αιώνες, το ελληνικό στοιχείο ξεχωρίζει, το κοινό για ολόκληρο το ελληνικό έθνος, που δε χάνεται ακόμα κι όταν είναι αναμεμιγμένο, (και είναι) με πολλά στοιχεία από την τέχνη άλλων λαών και πιότερο αυτών που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ιστορική εξέλιξη της χώρας μας, όπως οι Βενετοί, οι Τούρκοι, οι ανατολικοί λαοί κ.ά.

Γενικό και κύριο χαρακτηριστικό της Ελληνικής λαϊκής τέχνης είναι η απλότητα, η σχηματοποίηση του θέματος που θίγει, η αυστηρότητα της γραμμής και όχι σπάνια η έκφραση η αφηρημένη, η γεωμετρική έκφραση. Έτσι λοιπόν ίσως περισσότερο από ότι σε όλους τους άλλους λαούς, στη λαϊκή μας τέχνη προέχουν τα γεωμετρικά σχήματα, τα τρίγωνα, τετράγωνα, ρόμβοι, μαϊανδροι, σταυροί κ.ά.

Η καταγωγή αυτού του στιλ κρατά ακόμα από την αρχαιότητα. Με τον καιρό ο γεωμετρικός χαρακτήρας περιπλέκεται με άλλες καλλιτεχνικές νοοτροπίες, που οφείλονται στις υπάρχουσες κλιματολογικές, φυλετικές, ιστορικές, κοινωνικές συνθήκες.

Η λαϊκή τέχνη διακρίνεται από το ότι είναι συνήθως ανώνυμη, δηλ. δεν αναγνωρίστηκε και δεν προσδιορίστηκε σαν δημιουργία ενός συγκεκριμένου καλλιτέχνη, που η δουλειά του είναι η τέχνη, αλλά σαν τέχνη ολόκληρου του ανώνυμου πλήθους, που ασχολείται με αυτήν, επειδή νιώθει την ανάγκη να εκφραστεί μέσα από την ομορφιά και την αρμονία, είτε αυτή είναι ποίηση, λογοτεχνία, μουσική, είτε χειροτεχνία. Βέβαια υπήρχαν μέσα στον λαό, ξακουστοί μάστορες της καλλιτεχνικής δημιουργίας, που απέσπασαν τη γενική εκτίμηση, αλλά αυτοί ήταν κάθε φορά οι μεγάλοι αυτοδίδαχτοι και οι μεγάλοι δάσκαλοι των νεότερων γενιών. Από τον ένα στον άλλο, από τη μάνα στην κόρη, από τον πατέρα στο γιο, από το μάστορα στον παραγιο μεταδίδονταν τα μυστικά της τέχνης και πλουτίζονταν με τις καινούργιες αντιλήψεις κάθε γενιάς. Την ελληνική λαϊκή τέχνη μπορούμε να τη χωρίσουμε σε δυο μεγάλους τομείς. Τη χειροτεχνία, (μέσα στην οποία περιέχεται η υφαντική, η κεραμική, η μεταλλουργική, η αργυροχοΐα, χρυσοχοΐα) και την αρχιτεκτονική.

Χειροτεχνία

Η χειροτεχνία είναι η βάση της λαϊκής τέχνης και έχει να παρουσιάσει πραγματικούς θησαυρούς σε όλους τους επί μέρους τομείς της. Έχουμε χειροτεχνία τριών ειδών:

Την οικιακή. Έτσι λέγεται η χειροτεχνία που γινόταν στο σπίτι από ένα ή πολλά μέλη της οικογένειας με σκοπό την ατομική χρήση του δημιουργήματος και τη διακόσμηση του σπιτιού

Την επαγγελματική, που επίσης γινόταν στο σπίτι, αλλά με σκοπό την πώληση και την εργαστηριακή (βιοτεχνική) που γίνεται σε ειδικά εργαστήρια ή από ένα από περισσότερους τεχνίτες.

Χρονολογικά προηγείται βέβαια από όλες η οικιακή. Με τον καιρό, οι καλοί τεχνίτες και τεχνίτριες αρχίζουν να δημιουργούν για τους πλούσιους άρχοντες. Παίρνουν δουλειά στο σπίτι ή αργότερα πηγαίνουν στο εργαστήριο. Εκτός όμως από την τέχνη που αναπτύσσεται σε ένα ορισμένο τόπο, υπάρχει και η χειροτεχνία, που η τεχνοτροπία της έρχεται από αλλού, από ένα μακρύτερο χωριό πόλη η περιοχή.

Αυτό γίνεται μέσω μαστόρων που πλανώνται από το ένα μέρος στο άλλο και για να ζήσουν εξασκούν το επάγγελμα του λαϊκού καλλιτέχνη, του ράφτη, του κεντητή του μπισιμιτζή, του καποτά, του ανυφαντή και της ανυφάντρας, του γουναρά, του τουφεξή, του ασημιτζή, του γανωτή, του μαρμαρά, του αγγειοπλάστη, του τσαρουχά κ.ά.

Η λαϊκή τέχνη δεν αναπτύχθηκε το ίδιο σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας. Αλλού, όπου η οικονομική ανάπτυξη ήταν πιο μεγάλη, η χειροτεχνία και γενικότερα η λαϊκή τέχνη, γνώρισε σπουδαία άνθιση ενώ εκεί που η καταπίεση από τον κατακτητή και η φτώχεια ήταν μεγαλύτερη, έχουμε και φτώχη, πολύ πιο απλή και συντηρητική τέχνη.

Το πρώτο και καλύτερο κέντρο λαϊκής τέχνης, και ιδίως χειροτεχνίας, ήταν τα **Γιάννενα**, στα οποία συγκεντρώνονταν όλες οι τέχνες. Σε τούτο συνετέλεσε, το ανεπτυγμένο εμπόριο, η πολιτιστική πολιτική του Αλή Πασά, οι σχέσεις της πόλης με τα Επτάνησα και τη Μικρά Ασία και, τέλος το ιδιαίτερα εξελιγμένο ένστικτο ομορφιάς και διακόσμησης, των Ηπειρωτών. Ιδιαίτερα όμως εδώ αναπτύχθηκε, το κέντημα, η χρυσοχοΐα, η υφαντική. Και άλλα πολλά λαϊκής τέχνης κέντρα υπήρχαν στη Βόρεια και κεντρική Ελλάδα. Το Πήλιο, τα Αμπελάκια (ξακουστά για τα βαφτά βαμβακερά νήματα και υφάσματα). Το Τύρνουβο (ξυλογλυπτική) η Καστοριά (γούνες), το Μέτσοβο (υφαντά και χρυσοχοΐα), η Θεσσαλονίκη (φημισμένη για τα μεταλλουργικά έργα τέχνης και τα εκκλησιαστικά ενδύματα) η Τσαρίτσανη και η Νιγρίτα (καταπληκτικοί αλατζάδες).

Μικρή ανάπτυξη είχε η χειροτεχνία στην **Πελοπόννησο** αξιόλογη και πολύ ενδιαφέρουσα, και ιδιόμορφη είναι η χειροτεχνία των νησιών, που περισσότερο αναπτύσσεται στους κλάδους της υφαντουργίας, του κεντήματος της δαντέλας και της στάμπας. Η **Κύπρος**, η **Κρήτη**, η **Μήλος**, η **Σάμος** φημίζονται για τις ωραίες δαντέλες τους, και η Κύπρος για τις χρυσές κλωστές της και τα χρυσοκέντητα υφάσματα. Μια ιδιαίτερα μεγάλη κλίση είχαν οι κάτοικοι των νήσων προς την αγγειοπλαστική, περίφημα δείγματα της οποίας κυκλοφορούν παντού. Εργαστήρια ξακουστά, γι' αυτό το είδος τέχνης υπήρχαν στη Ρόδο, τη Σάμο, τη Σίφνο, την Πάτμο, Σκόπελο, Αίγινα, Κέρκυρα. Εξαιρετικά ήταν τα νομισματοποιεία της Κωνσταντινούπολης, που έβγαζαν τα επίχρυσα φλωριά που χρησιμοποιούνταν για διακόσμηση του κεφαλιού και του στήθους, καθώς και της ενδυμασίας των γυναικών. Η χειροτεχνία, αρκετά άνθισε και στις Ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας.

Μικρότερα, μα αξιόλογα κέντρα χειροτεχνίας, ήταν τα περισσότερα μοναστήρια της χώρας μας με πρώτα από όλα του Αγίου Όρους.

Υφαντική-κέντημα

Ίσως το πιο σημαντικό μέρος στη χειροτεχνία μας καταλαμβάνει η υφαντική τέχνη, που εξασκείτε από τις γυναίκες περισσότερο, μα κι από τους άνδρες τους (ανυφαντάδες). Στα παλαιότερα χρόνια δεν υπήρχε στο χωριό ούτε ένα σπίτι που να μην είχε τον αργαλειό του, για την ύφανση και επίσης δεν υπήρχε ούτε μια γυναίκα που να μην ξέρει να υφαίνει. Αλλά όχι μόνο να υφαίνει, για να καλύπτει τις ανάγκες σε ρουχισμό, μα να υφαίνει και με γούστο, με φαντασία, με μεράκι, με καλλιτεχνία.

Κάθε τι που υπήρχε στο σπίτι πάνινο, ήταν υφαντό. Οι κουβέρτες, τα σεντόνια, τα τραπεζομάντηλα, τα φορέματα, οι ποδιές, οι πετσέτες, τα πουκάμισα κ.ά.

Πριν μπουν οι κλωστές στον αργαλειό, περνούσαν από μια επεξεργασία το μαλλί μέχρις ότου γίνει λεπτό, μαλακό, έτσι όπως χρειάζεται για να γίνει το υφαντό όμορφο. Σπάνια τα υφαντά, για οπουδήποτε και αν αυτά προορίζονταν, ήταν σκέτα, χωρίς κέντημα δηλαδή. Τις πιο πολλές φορές, είτε στα άκρα τους, είτε και ολόκληρο το κομμάτι το ύφασμα σκεπαζόταν, από ωραία, απλά και σε φωτεινά χρώματα κεντίδια, που μπορούσαν να γίνονται ή κατευθείαν στον αργαλειό, ή κεντητά με το χέρι, ή τέλος και τυπωμένα με στάμπες. Τα κεντίδια παρίσταναν ή γεωμετρικά σχήματα, ή ζώα, φύλλα, πουλιά, λουλούδια κ.ά. ανάλογα με την κάθε περιφέρεια. Οι στάμπες γίνονταν σε ειδικά εργαστήρια που υπήρχαν παντού, ιδίως όμως στην Κύπρο, τον Τύρναβο, την Θεσσαλονίκη και την Κωνσταντινούπολη. Δύσκολη δουλειά, ήταν το κέντημα με το χέρι πάνω στο ύφασμα, κύρια σε αυτά που χρησίμευαν για τις ενδυμασίες, τις γυναικείες και τις αντρικές. Τα κεντήματα γίνονταν με χρωματιστές μεταξένιες κλωστές ή με χρυσοκλωστές και ασημοκλωστές.

Πρέπει να πούμε ότι οι ελληνικές φορεσιές είναι από τις πιο όμορφες και πλούσιες σε όλο τον κόσμο και παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλομορφία από τόπο σε τόπο. Οι φορεσιές των γυναικών του Βορρά και των νησιών π.χ. είναι πλουσιότερες από ότι του νότου (της Πελοποννήσου). Και επίσης οι αντρικές φορεσιές είναι φτωχότερες και πιο απλές από χρυσοκέντητα γιλέκα και πουκαμίσες ενώ των νησιωτών οι βράκες ήταν, ως επί το πλείστον, σκούρες και σκέτες.

Τα κεντήματα τα ελληνικά είναι φημισμένα όχι μόνο στη χώρα μας μα και στο εξωτερικό. Και τα χωρίζουμε, όπως είπαμε, σε αυτά που στολίζουν τις φορεσιές και σε εκείνα που στολίζουν τα σπίτια (κουρτίνες, τραπεζομάντηλα, κεφαλάρια, σεντόνια, μαχαράδες κ.ά.).

Κεραμική

Ένας από τους περισσότερο αξιόλογους τομείς της χειροτεχνίας μας είναι η κεραμική. Στη χώρα μας, όπως πιστεύεται, ο πρώτος που ασχολήθηκε με την κεραμική είναι ο Θαλής. Θεωρείται η τέχνη αυτή καθ' εαυτό γυναικεία, αλλά στην πορεία διακρίθηκαν και πολλοί άντρες σαν περίφημοι αγγειοπλάστες. Στα εργαστήρια τ' αγγειοπλαστικά εργάζονταν πιο πολύ άντρες, ενώ σήμερα δεν είναι λίγες οι γυναίκες που ασχολούνται με την αγγειοπλαστική.

Όπως και αρκετές άλλες τέχνες, η κεραμική χρησίμευε σε δυο πράγματα. Πρώτον στην οικιακή χρήση (τσουκάλια, κανάτες, σταμνιά, πιάτα, ποτήρια κ.ά.) και ύστερα στη διακοσμητική (διακοσμητικά πλακίδια για τα τζάκια, βάζα, φρουτιέρες, κηροπήγια κλπ.). Μεγάλη αγγειοπλαστική παράδοση έχουν τα νησιά μας, ιδίως η Αίγινα, Σκύρος, Σίφνος, Σκόπελος, Σάμος, Μυτιλήνη, Χίος, Κρήτη, Κέρκυρα κ.ά.

Εκείνα τα αγγεία που χρησιμοποιούνται για την καθημερινή χρήση γίνονται από απλό, κοινό, κοκκινόχωμα και ασπρόχωμα. Τα σχήματά τους είναι απλά, σεμνά και στερεότυπα.

Τα διακοσμητικά αγγεία μπορούν να διαφέρουν ως προς το υλικό από το οποίο φτιάχνονται, εκείνο όμως που τα χαρακτηρίζει είναι η λεπτότητα, η ζωγραφιά, τα ωραία χρώματα και η ιδιορρυθμία στην εκτέλεση. Στα διακοσμητικά αγγεία διακρίνουμε τρεις τύπους γνωστούς. Τα φαγεντιανά, αυτά που έχουν μικρασιατική καταγωγή (της "Κιουταχείας" όπως λέγονται) και τα πήλινα.

Σήμερα στην Ελλάδα λειτουργούν πάρα πολλά εργαστήρια λαϊκής αγγειοπλαστικής καθώς και εκθέσεις.

Αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα

Η τέχνη του αργυροποιού και του χρυσοποιού είναι από τις πιο παραδοσιακές και δύσκολες και περισσότερο αναπτύχθηκε στη χώρα μας από την άλωση της Κωνσταντινούπολης και μετά. Πιο πολύ άκμασε στους Καλαρρύτες της Ηπείρου. Άλλα κέντρα είναι, το Μέτσοβο, η Κόνιτσα, η Λάρισα, ο

Τύρναβος, η Θεσσαλονίκη, οι Σέρρες κ.ά. Μάλιστα η φήμη ορισμένων από τα εργαστήρια έφτανε και στις άλλες χώρες των Βαλκανίων στις οποίες γινόταν και εξαγωγή.

Οι τεχνίτες της αργυροποιίας και της χρυσοποιίας είχαν την ικανότητα να επεξεργάζονται με αφάνταστη λεπτότητα και προσοχή το ασήμι και το χρυσό, από τα οποία κατασκεύαζαν αξιοθαύμαστα έργα, κοσμήματα, διακοσμητικά εξαρτήματα, μέσα σε σπίτια και εκκλησίες ή πάνω σε αντικείμενα αξίας, όπως σπαθιά, ευαγγέλια. Υπήρχαν διάφοροι τρόποι κατεργασίας του μετάλλου. Ή με το καλέμι χαραζόταν η παράσταση πάνω σε αυτό ή με το χτύπημα (φούσκωμα) που γινόταν ενώ το μέταλλο θερμαινόταν και ήταν σχετικά ελαστικό.

Εκτός από το χρυσό και το ασήμι, αρκετά διαδεδομένη είναι και η τέχνη της κατεργασίας των άλλων μετάλλων: του χαλκού, του μπρούντζου, του μολυβιού, από τα οποία κατασκευάζουν διάφορα είδη οικιακής χρήσης και διακοσμητικής, όπως ταψιά, κατσαρόλες, θυμιατά, κηροπήγια κ.ά.

Ξυλουργική και ξυλογλυπτική

Κυρίως έχουμε υπόψη μας όταν λέμε ξυλουργική και ξυλογλυπτική τέχνη, την επιπλοποιία χωρίς βέβαια να παραγνωρίζεται και ο θησαυρός που υπάρχει από ξύλινα κοσμήματα και άλλα διακοσμητικά μπιμπελό, που στην εποχή μας έχουν αρκετή πέραση, καθώς και είδη οικιακής χρήσης. Το ενδιαφέρον που παρουσιάζει η ξυλουργική, και ιδίως η ξυλογλυπτική τέχνη, στρέφεται περισσότερο προς μια κατεύθυνση, αυτή που σχετίζεται με το λεπτό και δύσκολο σκάλισμα του ξύλου.

Ως σε μας έχουν φτάσει (επειδή το ξύλο δε διατηρείται πολύ εύκολα) κυρίως έπιπλα, τραπέζια, σεντούκια, ράφια, ντουλάπες, κρεβάτια, άμβωνες, μανουάλια, που είναι υπέρ αρκετά για να μας δώσουν μια πλήρη εικόνα της περίφημης τέχνης του ξυλογλύπτη. Η ξυλογλυπτική πήρε μεγάλη ανάπτυξη στην Ελλάδα και έργα της συναντάμε σε όλες σχεδόν τις περιοχές της, που η κάθε μια φέρνει τη δική της ιδιόρρυθμη σφραγίδα. Έτσι λοιπόν έχουμε διαφορετικό εσωτερικό ξύλινο διάκοσμο στη Μακεδονία, την Ήπειρο, τη Θεσσαλία, άλλον στα νησιά και επίσης άλλον στην Πελοπόννησο.

Αρχιτεκτονική

Η σοβαρή και προσεχτική μελέτη της λαϊκής αρχιτεκτονικής στη χώρα μας, οδηγεί στα συμπεράσματα πως η ελληνική αρχιτεκτονική έχει πολλά στοιχεία της αρχαίας αρχιτεκτονικής και είναι συνέχεια της βυζαντινής.

Δημιουργήθηκαν δυο τύποι σπιτιών. Ο βόρειος, (ο ελλαδικός) και ο νότιος (ο νησιώτικος) που λέγεται και αιγαιοπελαγίτικος. Και στον ένα και στον άλλο τύπο παρουσιάζονται, εσωτερικά αρκετές ιδιομορφίες, η βασικότερη των οποίων είναι η διαφορά ανάμεσα στα φτωχόσπιτα και τα πλουσιόσπιτα, που και τα δυο γίνονται στη βάση των χωριάτικων σπιτιών.

Ο περισσότερο αντιπροσωπευτικός τύπος για την Ελλάδα είναι ο νησιώτικος, που συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της αρχιτεκτονικής επιστήμης σε παγκόσμια κλίμακα και που είναι τόσο δεμένος με τις κλιματολογικές και κοινωνικές συνθήκες των νησιών μας. Εκείνο που κάνει την αρχιτεκτονική των νησιών να διακρίνεται είναι η απλότητά της που συνδυάζεται πολύ αρμονικά με την όλη απλότητα του τοπίου, η κομψότητα και ο καλλιτεχνικός οίστρος που τη χαρακτηρίζει και η φωτεινότητα με το γαλάζιο της θάλασσας και τη ζωή, τη λάμψη του ήλιου.

Τα αιγαιοπελαγίτικα σπίτια, αποτελούνται από έναν μεγάλο κυρίως χώρο (δωμάτιο), γύρω στο οποίο κτίζονται μικρότεροι. Στο εσωτερικό τους είναι απλά και εξωτερικά τα περισσότερα έχουν αυλίτσα. Το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι το άσπρο τους χρώμα, που δεσπόζει γενικά στα πιο πολλά νησιά. Τα πλουσιότερα σπίτια είναι μεγαλύτερα, συχνά διώροφα με εξαίρετο εσωτερικό στολισμό.

Από τα βόρεια σπίτια έχουν ενδιαφέρον περισσότερο τα παλιά αρχοντικά. Αυτά ήταν διώροφα, τριώροφα και καμιά φορά τετράροφα. Οι δυο πρώτοι όροφοι δεν ξεχώριζαν για τίποτα ιδιαίτερο. Ολόκληρη η ομορφιά του σπιτιού μαζευόταν στον τελευταίο όροφο, που προεξείχε με μπαλκόνια

από το υπόλοιπο κτίριο, ήταν ξύλινος, με κεντήματα και ζωγραφιές, βεράντες και λουλούδια, διπλά παράθυρα (φεγγίτες) κλπ. Ο όροφος αυτός ήταν στο σαλόνι, κατά κάποιον τρόπο, και έμεναν σε αυτόν μόνο το καλοκαίρι για περισσότερη δροσιά ή φιλοξενούσαν τους επισκέπτες. Εσωτερικά είχε πολλές ανέσεις, κρεβάτια, καναπέδες, στρωσίδια μαξιλάρια κ.α. και ήταν πλούσια στολισμένος με έργα λαϊκής τέχνης, κτίζονταν στις πλούσιες περιοχές της Θεσσαλίας, του Πηλίου, της Μακεδονίας κ.ά. Τα πιο παλιά ελληνικά σπίτια που σώζονται ως τις μέρες μας είναι από το 17ο αιώνα.

<http://www.livepedia.gr/>

<http://www.grparadosi.com/>

ΤΑ ΛΑΪΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Το λαϊκό παραμύθι αποτελεί μια ανεπανάληπτη κληρονομιά που καθρεφτίζει τις ενδότερες ανάγκες και αναζητήσεις της κάθε κοινωνίας. Η πανάρχαιη τέχνη της αφήγησης εμφανίζεται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε περιοχή καθώς η λειτουργία του παραμυθιού προσδιορίζει τα όρια του κοινά αποδεκτού για μία κοινότητα - και πολύ συχνά τα ξεπερνάει. Με την επανάληψή του από στόμα σε στόμα και από γενιά σε γενιά, το παραμύθι γίνεται μέτρο σύγκρισης, πρότυπο συμπεριφοράς και σημείο αναφοράς που συνδέει το παρελθόν με το παρόν. Προσφέρει κάτι σπουδαιότερο από απλή διασκέδαση ενός ακροατηρίου: χωρίς να δεσμεύεται από συγκεκριμένα γεγονότα ή εμπειρίες, το παραμύθι δίνει στον κόσμο την ποιητική του έκφραση.

Ήδη από το γεγονός ότι είναι προορισμένο να τέρψει, το παραμύθι κατατάσσεται στα έντεχνα είδη της λαϊκής φιλολογίας, έχοντας και ορισμένα σταθερά καλλιτεχνικά χαρακτηριστικά, ένα από τα οποία είναι ο κυρίαρχος ρόλος της φαντασίας. Η έκταση και το είδος της φαντασίας ποικίλλει, ανάλογα με την ιδιαίτερη κατηγορία στην οποία ανήκει μια παραμυθιακή διήγηση. Σύμφωνα με την κατάταξη του υλικού που πρότεινε αρχικά ο Φινλανδός Antti Aarne (1910) και επεξεργάστηκε και διεύρυνε παραπέρα ο Αμερικανός StithThompson (1961), τα παραμύθια διακρίνονται στις εξής γενικές κατηγορίες:

- ιστορίες για ζώα (εδώ ανήκουν οι Αισώπειοι μύθοι)
- μαγικά παραμύθια
- θρησκευτικές διηγήσεις (των συναξαρίων και άλλης προελεύσεως)
- νουβέλες (διακρίνονται για τον περιορισμό των υπερφυσικών και μαγικών στοιχείων, άκμασαν κατ'εξοχήν στους χρόνους της Αναγέννησης στην Ευρώπη και ιδίως στην Ιταλία)
- ευτράπελες διηγήσεις και ανέκδοτα

Μιλώντας για την προφορική παράδοση της Θράκης, εκτός από το παραμύθι θα πρέπει να αναφερθούμε και σε μια σειρά από μορφές έκφρασης όπως οι λαϊκές παραδόσεις, οι παροιμίες, οι θρύλοι, οι μύθοι ζώων, οι ευτράπελες ιστορίες, τα ανέκδοτα.

Πρώτα θα πούμε δυο λόγια για τις καταγραφές των θρακιώτικων παραμυθιών. Θρακιώτικα παραμύθια αρχίζουν δημοσιεύονται από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα σε περιοδικά όπως Λαογραφία, Θρακική Επετηρίς, Θρακικά, Αρχείον Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού, Θρακικά Χρονικά. Τεράστια ήταν η συνεισφορά του **Πολύδωρου Παπαχριστοδούλου** (1886-1967), ο οποίος

καταγόμενος από τις Σαράντα Εκκλησιές της Ανατολικής Θράκης, συνέβαλε τα μέγιστα στην καταγραφή του προσφυγικού λαογραφικού υλικού. Όντας ο ίδιος δάσκαλος, πίστευε ότι τα θρακικά παραμύθια μπορούσαν να έχουν έναν ιδιαίτερο παιδαγωγικό ρόλο. Τεράστιας σημασίας ήταν η καταγραφή παραμυθιών από την Ελπινίκη Σταμούλη-Σαραντή (Σηλυβρία 1882- Αθήνα 1971). Κατά τις δεκαετίες 1950 και 1960 οι πρόσφυγες από την Ανατολική Θράκη, την Ανατολική Ρωμυλία, τον Πόντο και τη Μ. Ασία που εγκαθίστανται στη Θράκη προσπαθούν να διασώσουν τις μνήμες της γενέθλιας γης τους καταγράφοντας τα παραμύθια των γονιών τους.

Τα παραμύθια λέγονταν στη Θράκη σε διάφορες περιστάσεις. Οι γυναίκες αφηγούνταν παραμύθια όταν νυχτέρευαν, όταν δούλευαν στο λανάρισμα των μαλλιών, στο τρίψιμο του καλαμποκιού κλπ. Οι μυλωνάδες έλεγαν μυλωνάδικα παραμύθια όταν πήγαιναν οι χωρικοί να αλέσουν το σιτάρι στους νερόμυλους και περίμεναν τη σειρά τους. Οι τσομπάνηδες στα καλύβια τους, οι κυνηγοί, οι τσαγκάρηδες έλεγαν συχνά παραμύθια τολμηρά για να γελάσουν. Η αξία του παραμυθιά κρίνονταν συχνά από το πόσο πολύ μπορούσαν να διαρκέσουν τα παραμύθια του. Οι άντρες στα καφενεία μερικές φορές έλεγαν παραμύθια που διαρκούσαν πολλές βραδιές.

Θεματολογία και μοτίβα των θρακικών παραμυθιών

Το θρακικό παραμύθι αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της λαϊκής παράδοσης που έχει διαμορφωθεί στον ελλαδικό χώρο. Μέσα στα παραμύθια των Θρακών συνυπάρχουν ετερόκλητα και συχνά αλληλοαναιρούμενα στοιχεία, τόσο στη μορφή όσο και στα νοήματα: η άμεση, λιτή έκφραση και τα πληθωρικά καλολογικά στοιχεία, η κλιμακούμενη ένταση του ρυθμού αφήγησης που διαδέχεται τη χαλάρωση του ακροατή, η αντικρουόμενη δυϊκή σχέση του έρωτα και του θανάτου.

Στα εξωτερικά τους χαρακτηριστικά τα θρακικά παραμύθια προσομοιάζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό με τα υπόλοιπα ελληνικά:

1. Δημιουργήθηκαν από ανώνυμους «παραμυθάδες», διαδόθηκαν αποκλειστικά σχεδόν μέσω του προφορικού λόγου και με το πέρασμα του χρόνου οι μύθοι εμπλουτίζονταν, παραλλάσσονταν και αναπλάθονταν.
2. Οι ήρωες των θρακικών παραμυθιών εμπίπτουν στο τρίπτυχο φύση – ζώα - άνθρωπος, με κυρίαρχες όμως τις υπερφυσικές οντότητες και τα μαγικά άψυχα αντικείμενα.
3. Επιτελούν αναμφισβήτητο παιδαγωγικό ρόλο για άτομα κάθε ηλικίας, κυρίως όμως για τα παιδιά.
4. Αποδεσμεύονται από τα στεγανά του καθημερινού βίου και από τους όρους και τους νόμους της συμβατικής ανθρώπινης κοινωνίας. Οτιδήποτε βάλει στο νου του ο αφηγητής μπορεί να συμβεί.
5. Εσωκλείουν τη συνείδηση και τις αξίες του ελληνικού λαού, εκπεφρασμένες με τρόπο κατ' εξοχήν άμεσο και εύληπτο.

Ο χρόνος της δράσης είναι παρελθοντικός αλλά και ακαθόριστος, ο χώρος φανταστικός και μαγικός αλλά παρόμοιος με τον πραγματικό. Τα περισσότερα μαγικά παραμύθια αφορούν υπερφυσικά πλάσματα όπως δράκους, νεράιδες, στοιχειά, τελώνια, μάγισσες. Εκεί τίποτα δεν είναι αδύνατο: από ένα καρύδι βγαίνει μια χρυσή ανέμη, με το κάψιμο μιας τρίχας έρχεται η βοήθεια μιας νεράιδας, μια κότα γεννάει χρυσά αυγά.

Εικόνες απόλυτης ομορφιάς ξεδιπλώνονται μέσα από τον αφηγηματικό λόγο, ένα λόγο που δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από μεγάλα αριστουργήματα της γραπτής λογοτεχνίας. Πώς να μην ταξιδεύει η φαντασία μας όταν ακούμε για την όμορφη κοπέλα που όταν γελούσε έπεφταν τριαντάφυλλα απ' το στόμα της και σα λούζονταν η σκάφη γέμιζε φλουριά; («Η όμορφη προγονή» Ε. Σταμούλη-Σαραντή «Παραμύθια της Θράκης» *Θρακικά*, 1941, 16, σ.178).

Τα μαγικά στοιχεία κατακλύζουν τα παραμύθια της Θράκης. Το παιδί που το κυνηγάει ο διάβολος («Ο κασσίδας», Μ.Γ. Βαρβούνης, *Λαϊκά παραμύθια της Θράκης*. Εν πλω, Αθήνα 2005, σ. 39-46) ρίχνει πίσω του σαπούνι, το σαπούνι γίνεται λάσπη κι ο διάβολος πέφτει μέσα. Μετά ρίχνει πίσω του ένα χτένι και ο δρόμος γεμίζει παλούκια. Μετά ρίχνει πίσω του ένα ξυράφι κι ο δρόμος γεμίζει μαχαίρια. Το κορίτσι βαστάει ένα αβγό και μόλις το ρίχνει κάτω η καλύβα μεταμορφώνεται σε παλάτι. Μετά πηγαίνει σε μέρη μαγικά: Στα τράγκουλα, στα τρίγκουλα, στη διαμαντένια χώρα.

Ως προς τη γλωσσική έκφραση, όπως επισημαίνει η Καλλιόπη Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, στα θρακικά παραμύθια συναντάμε συχνά βυζαντινές λέξεις όπως «μαγκίψα (φουρνάρισσα), κιβούρι (φέρετρο) κλπ. Επίσης επιβιώματα μητριαρχικά, όπως στο παραμύθι «Η Θοδώρα στο στρατό».

Σύνηθες είναι το **μοτίβο του ζευγαριού** που δεν μπορεί να τεκνοποιήσει, γι' αυτό εκλιπαρεί θεϊκές δυνάμεις (άλλοτε χριστιανικές - το Θεό, και άλλοτε παγανιστικές - π.χ. τη Θάλασσα) να τους προσφέρουν γονιμότητα. Ζητούν να κάνουν παιδί, όποια και να είναι η μορφή του: «...ας είναι και δάφνη ή δαφνοκούκουτσο». Τελικά το παιδί γεννιέται με μορφή ζώου ή φυτού. Όταν φτάσει σε κάποια ηλικία, γνωρίζει κάποιον που το ερωτεύεται και λύνει τα «ξόρκια», δίνοντας έτσι στο παιδί μόνιμη ανθρώπινη μορφή. Η βοήθεια «από μηχανής Θεών» είναι αναμενόμενη: Όταν ο ήρωας βρίσκεται σε απόγνωση και όταν έχει εξαντλήσει κάθε δυνατό μέσο αλλά δεν πετυχαίνει το σκοπό του, θα τύχει υπεράνθρωπης ή ακόμα και θεϊκής συνδρομής, συνήθως ως ανταμοιβή για την καλοσύνη του. Έτσι, η ίδια η θάλασσα προσωποποιείται και προσφέρει στη γυναίκα του ψαρά το μήλο που θα την κάνει να πιάσει παιδί, τα πουλιά θα συμβουλευθούν την κόρη για το πώς να φτιάξει το γιατρικό για τον αγαπημένο της που κανένας γιατρός δεν έχει καταφέρει να θεραπεύσει, ενώ το γουδί βγάζει ανθρώπινη λαλιά και αναφέρει την ύπαρξη «εισβολέα» στο σπίτι της Δράκαινας. Έχει ενδιαφέρον να αναφέρουμε μερικά συνηθισμένα προοίμια των θρακιώτικων παραμυθιών:

«Κόκκινη κλωστή δεμένη
Στην ανέμη τυλιγμένη,
Δοσ' της κλότσο να γυρίσει,
Παραμύθι ν' αρχινήσει,
Και την καλή μας συντροφιά
Να την καλησπερίσει!»

«-Πε γιαγιά ένα παραμύθ'

-Το κουκί και το ρεβύθ'!
Παραμύθι μυθικό
Κάτσε κάτω να σ' το πω.
Το ροδάνι κι η ανέμη
Μεσ' στη μέσ' είναι στημένη
Δωσ' την κλώτσο να γυρίσ'
Παραμύθι ν' αρχινίσ'».

Παραδείγματα θρακιώτικων παραμυθιών

Στο λογοτεχνικό έργο του μεγάλου Ανατολικοθρακιώτη **Γεωργίου Βιζυηνού** (1849-1896) καθρεφτίζονται οι επιδράσεις από το θρακιώτικο παραμύθι. Μια από τις ποιητικές συλλογές του είχε τον τίτλο «Εσπερίδες ή Μύθοι του λαού και παραμύθια και αποτελείται από τρεις μπαλάντες που αντλούν το περιεχόμενό τους από ελληνικούς θρύλους και παραμύθια. Πάμπολλα παραμυθιακά μοτίβα συναντάμε στο διήγημα **«Το μόνον της ζωής μου ταξίδιον»** όταν ο παππούς διηγείται για τη βασιλοπούλα που ερωτεύτηκε το φτωχό ραφτόπουλο γιατί έραβε πολύτιμα υφάσματα τραγουδώντας. Πάει η βασιλοπούλα στο βασιλιά και του λέει: «Πατεράκι μου, ή το ραφτόπουλο που τραγουδά τόσο εύμορφα ή θα πεθάνω». Πάει ο βασιλιάς και ρωτάει το ραφτόπουλο αν μπορεί να κάνει κάτι σπουδαίο. Κι εκείνος του υπόσχεται «να ράψω τα νυφιάτικα χωρίς ραφή και ράμμα». Ο βασιλιάς του ζητάει να ράψει σαράντα νυφιάτικες στολές, αλλά αν έβλεπε κάπου κάποια κλωστή ή ραφή θα του έκοβε το κεφάλι. Το ραφτόπουλο ζητάει τη βοήθεια της γιαγιάς του της νεράιδας που του στέλνει σαράντα ασπροντυμένα νεραϊδόπουλα με πολύτιμα υφάσματα. Μέχρι να λαλήσει ο

πετεινός το ραφτόπουλο έχει τελειώσει. Ο βασιλιάς θαμπώνεται γιατί οι φορεσιές είναι γεμάτες με χρυσάφι και μαργαριτάρια που αξίζουν πιο πολύ από το βασίλειό του. Έτσι το ραφτόπουλο παίρνει τη βασιλοπούλα γυναίκα του.

Στο παραμύθι «**Η χηναρού**» (Κ. Κουρτίδης «Παραμύθια Θράκης (Αδριανουπόλεως)» *Αρχείο Θρακικού Λαογραφικού & Γλωσσικού Θησαυρού*, 1937-8, 4, 154-159) από την Αδριανούπολη ένα πουλί πηγαίνει κάθε μέρα στο παραθύρι μιας έμορφης και της λέει: «Πεθαμένο άντρα θα πάρεις». Η κόρη φεύγει από το σπίτι της να πάει να βρει τη μοίρα της και βρίσκει ένα παλάτι και μέσα ένα κοιμισμένο βασιλόπουλο και μια επιγραφή: «Όποια κόρ' μι φυλάξ' σαράντα μέρις κι σαράντα νύχτις, χουρίς να κοιμηθή, κείναν θα πάρω γυναίκα». Εκείνη μένει ξυπνητή δίπλα στο βασιλόπουλο μέχρι την τελευταία μέρα οπότε έρχεται εκείνη που έβασκε τις χήνες (η χηναρού) και της λέει λίγο να ξεκουραστεί και ότι θα την ειδοποιούσε σε μια ώρα. Το κορίτσι αποκοιμιέται και όταν το βασιλόπουλο ξυπνάει βλέπει τη χηναρού δίπλα του και την παίρνει γυναίκα του. Όταν κάποια στιγμή το βασιλόπουλο πάει ταξίδι στην ξενιτιά (στην Ιγγλιτέρα) λέει σε όλους τι θέλουν να τους φέρει. Το κορίτσι ζητάει «ένα μαχαίρ' της σφαής, ένα σκοινί της κριμάθρας, κι μια πέτρα της υπομονής». Όταν της τα φέρνει την παρακολουθεί από την κλειδαρότρυπα να λέει: «Αχ σκοινί της κριμάθρας, τι είναι αυτά που τραβώ: Καλλίτερα να μι κριμάσεις κι να γλυτώσω»

«Μαχिरάκι της σφαγή, σφάξι μι να γλυτώσω» και να στρέφεται μετά στην πέτρα:

«Συ, πέτρα της υπομονής, βάστα μι». Το βασιλόπουλο μπαίνει μέσα, η αλήθεια αποκαλύπτεται και παίρνει το κορίτσι γυναίκα του ενώ ξαναβάζει τη χηναρού να βόσκει χήνες. Όμως η χηναρού κάποια μέρα εκεί που λούζονταν το κορίτσι τού μπήγει στο κεφάλι μια καρφίτσα, τη μεταμορφώνει σε πουλί και ντύνεται αυτή με τα βασιλικά ρούχα. Το πουλί κάθε πρωί έρχονταν και τραγουδούσε:

«Τι κάνει ο βασιλιάς; Κοιμάτι. -Γλυκά γλυκά να κοιμάτι.

Τι κάνουν τα βασιλόπουλα; - Κοιμούνται. – Γλυκά γλυκά να κοιμούνται.

Τι καμ' η βασιλιάδιν; - Κοιμάτι. Να κοιμάτι τουν αξύπνητο»

Κάθε δέντρο που πατούσε το πουλί ξεραίνονταν. Ο βασιλιάς ζήτησε από το μπαξεβάνη να του πει γιατί ξεραίνονται τα δέντρα κι εκείνος του είπε για το πουλί. Ο βασιλιάς ζήτησε να το πιάσουν και να το βάλλουν σε ένα χρυσό κλουβί. Αλλά η χηναρού προσποιήθηκε την άρρωστη και ζήτησε από το γιατρό για θεραπεία να της βράσουν την καρδιά του πουλιού για να τη φάει. Τα πούπουλα του πουλιού τάριξαν στα σκουπίδια κι εκεί φύτεψε ένα ψηλό κυπαρίσσι. Η χηναρού πάλι καμώθηκε την άρρωστη και ζήτησε να της βράσουν να πιει τη ρίζα του κυπαρισσιού. Τα ξύλα τα πήραν για τη φωτιά. Όμως μια γριά πήρε κανά δυο ξύλα στο σπίτι της κι από εκεί ξεπήδησε ένα κορίτσι και της συγύριζε το σπίτι. Ο βασιλιάς μαθαίνει πως στης γριάς είναι ένα κορίτσι που μαγείρευε καλά και πάει μια μέρα να φάει. Μέσα στο πιλάφι ανακαλύπτει το δαχτυλίδι του αρραβώνα και η αλήθεια αποκαλύπτεται. Η τιμωρία της χηναρούς να τη δέσουν από τέσσερα άλογα και να την κομματιάσουν. Η αφήγηση κλείνει με τον παραμυθά να εμφανίζεται ως μάρτυρας ως εξής: «Ύστερα έκαμι βασιλιάς μια μεγάλ' χαρά κι φώναξι πουλύν κόσμουν στη χαρά. Πήγα κι γω ικεί κι σιργιάνισα καλά. Έφαα, ήπχια όσου θέλσα. Στα υστερνά πήρα να έρτου στου σπιτ', μ' έδουσαν ένα χαρτί σεκέργια να σας τα φέρου. Κει που ίφερνα, βγήκε απ' την κωχ' ένας σκύλους κιάρχισι γκαβ, γκαβ να φουνάζ, τρόμαξα κι γω, έρριξα το χαρτί τα σεκέργια κι ήρτα μι άδεια χέργια».

Στο παραμύθι «**Το κέντρο της γης**» (Κ. Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, *Λαϊκή Φιλολογία*. Αθήνα, 1982, σ. 98-100) από τον Πύργο Ανατολικής Θράκης ένας βασιλιάς με τρεις γιους και τρεις κόρες πριν πεθάνει αφήνει ευχή και κατάρα στα αγόρια να παντρεύσουν τις αδελφές τους με τον πρώτο που θα τις ζητήσει. Τα τρία κορίτσια τα ζητάνε ένας ζητιάνος, ένας κουτσός κι ένας τυφλός. Τα μεγάλα αδέρφια δε θέλουν να τις δώσουν αλλά ο μικρότερος υπακούει στην πατρική εντολή. Ο μικρός αδερφός ερωτεύεται μια βασιλοπούλα αλλά ο πατέρας της για να τη δώσει τον κλείνει μέσα σε ένα βαθύ μέρος σαράντα μέρες και του ζητάει να βρει τι υπάρχει στο κέντρο της γης. Το παλικάρι περνάει ένα άνοιγμα που τον οδηγεί σε έναν άλλο κόσμο. Εκεί ζούσαν οι γαμπροί που είχαν παντρευτεί τις

αδελφές του, οι οποίοι ήταν δράκοι. Με τη δική τους βοήθεια και ενός αετού μαθαίνει πως στο κέντρο της γης υπάρχουν τρεις βρύσες: Η μια τρέχει ασήμι, η άλλη χρυσάφι και η άλλη πλατίνα. Ο αετός δίνει στο αγόρι πολύτιμα πετράδια από τον κέντρο της γης για να τα πάει στο βασιλιά ως απόδειξη. Έτσι πήρε γυναίκα του την κόρη του σκληρού βασιλιά κι έκαναν χαρές και ξεφάντωσης μεγάλες».

Στο παραμύθι «**Η χρυσομαλλούσα**» (Κ. Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, *Λαϊκή Φιλολογία*. Αθήνα, 1982, σ. 90-92) από τον Αίνο το βασιλόπουλο ψάχνει να βρει την αδερφή του που την είχε κλέψει μια γριά. Η ατμόσφαιρα της αναζήτησης είναι εξωκοσμική καθώς «τρίζαν οι βελανιδιές στο πέραςμά του». Το βασιλόπουλο ακολουθά τη συμβουλή ενός καλού γερού, ανεβαίνει πάνω σε ένα βουνό και εντοπίζει τη γριά με την αδερφή του. Πηγαίνει, βγάζει τη μαντίλα απ' το κεφάλι της γριάς κι έτσι εκείνη χάνει τη μαγική της δύναμη. Φέρνει τη Χρυσομαλλούσα στο παλάτι και «τι χαρές κι πανηγύρια γίνκανι δε λέγισι».

Στο παραμύθι «**Ο διάβολος και η γριά**» (Κ. Χατζόπουλος, «Παραμύθια Σαράντα Εκκλησιών» *Αρχείον Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού*, 1937-8, 4, σ. 172-174.) από τις Σαράντα Εκκλησιές ένας διάβολος έκανε όλα τα αντρόγυνα να μαλώσουν σε μια πολιτεία εκτός από ένα. Μια κακή γριά είπε πως εκείνη μπορεί να κάνει το ζευγάρι να μαλώσει με ανταμοιβή ένα ζευγάρι παπούτσια που θα της έδινε ο διάβολος. Πάει λοιπόν η γριά στο αντρόγυνο και πιάνει πρώτα τη γυναίκα και τη ρωτά αν ο άντρας της έχει κάποιο κουσούρι. Εκείνη απαντά πως το βράδυ που κοιμάται ροχαλίζει δυνατά. Η γριά τη συμβουλεύει το βράδυ να πάρει ένα ξουράφι και να του κόψει τρεις τρίχες απ' το κεφάλι για να της φτιάξει γιατρικό. Μετά πάει στον άντρα και του λέει πως η γυναίκα του άλλον αγαπά και ετοιμάζεται να τον σφάξει το βράδυ. Εκείνος αρχικά δεν την πιστεύει αλλά όταν το βράδυ την αντιλαμβάνεται με το ξουράφι πάνω του πιστεύει πως η γριά έλεγε αλήθεια και πάνω στο θυμό του τη σκοτώνει. Στο τέλος η γριά πάει στο διάβολο να πάρει τα παπούτσια κι εκείνος δεν τις τάδωσε στο χέρι αλλά τα είχε κρεμασμένα από μια βέργα. Εκείνος είχε πει στη γριά να κάνει το αντρόγυνο να μαλώσει κι εκείνη έκανε το άντρα να σκοτώσει τη γυναίκα του. Η γριά αποδείχθηκε χειρότερη κι από το διάβολο τόσο που κι ο διάβολος ο ίδιος τη φοβήθηκε.

Μερικά Θρακιώτικα παραμύθια τα συναντάμε και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας. Θα αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα από αυτά.

Στο παραμύθι «**Η Θεodώρα στο στρατό**» (Ε. Σταμούλη-Σαραντή, «Παραμύθια της Θράκης» *Θρακικά*, 1942, 17, σ. 170-1) η μικρή κόρη ενός πατέρα, η Θεodώρα, προσφέρεται να πάει στον πόλεμο στη θέση του πατέρα της. Κόβει τα μαλλιά της, ντύνεται με ρούχα αντρικά, καβαλάει το άλογο και παίρνει το τουφέκι. Στο στρατό κάποιος νέος την υποψιάζεται ότι είναι γυναίκα και την ερωτεύεται. Προσπαθεί να αποκαλύψει το φύλο της με κάποιες δοκιμασίες (την πάει εκεί που πουλάνε βραχιόλια και καρφίτσες για να δει αν θα αντιδράσει σα κορίτσι). Τελικά την αποκαλύπτει και την παίρνει σπίτι του. Εκείνη παραμένει βουβή. Ο νέος τότε αρραβωνιάζεται άλλη και πάει να την παντρευτεί. Στην εκκλησιά η Θεodώρα κρατάει ένα κερί και καίγεται το χέρι της μα πάλι δε μιλάει. Η νύφη τη βλέπει και φωνάζει. Τότε η Θεodώρα λέει στη νύφη: «Εγώ τρία χρόνια φύλαξα και δε μίλησα και συ τι γλήγορα που μίλησες;» Ο νέος, εκτιμώντας την αρετή της σιωπής σε μια γυναίκα, στεφανώνεται τελικά τη Θεodώρα.

Στο παραμύθι «**Ο νεροκράτης**» (Ε. Σταμούλη-Σαραντή, «Παραμύθια της Θράκης» *Θρακικά*, 1942, 17, σ. 173-4) από τη Σηλυβριά ένας κακός άνθρωπος είχε σκοτώσει 39 ανθρώπους και εξομολογήθηκε τις αμαρτίες του σε έναν πνευματικό που τον συμβούλεψε να φυτέψει ένα καμένο ξύλο, να το ποτίζει και όταν το ξύλο βγάλει φύλλα θα του έχουν συγχωρεθεί οι αμαρτίες του. Ο άνθρωπος πότιζε κάθε μέρα το καμένο ξύλο και τους περαστικούς τους κερνούσε από ένα πεπόνι ή καρπούζι. Μια μέρα βλέπει έναν περαστικό να περνάει βιαστικός και τον φωνάζει να τον κεράσει αλλά αυτός δε σταματάει. Τότε θύμωσε και τον σκότωσε. Μετά είδε πως το καμένο ξύλο είχε βγάλει φύλλα. Η αιτία ήταν πως ο περαστικός πήγαινε να χαλάσει το δρόμο του νερού, να τον πληρώνουν οι χωριανοί για

να τους δίνει νερό. Παρατηρούμε εδώ πώς το νερό ως υπέρτατη ανθρώπινη ανάγκη στη λαϊκή φαντασία μπορεί να ανάγεται σε παραμύθι που επιδοκιμάζει ακόμα και το φόνο για τη διασφάλισή του.

Ο επίλογος των παραμυθιών

Θα ήταν ενδιαφέρον, κλείνοντας, να δούμε ορισμένες χαρακτηριστικές φράσεις με τις οποίες συχνά τέλειωναν τα θρακιώτικα παραμύθια. Στο κλείσιμο των παραμυθιών ο αφηγητής συχνά τοποθετεί τον εαυτό του μέσα στο παραμύθι ως μάρτυρα της αλήθειας των όσων έχουν ειπωθεί. Το παραμύθι «Η βασιλοπούλα» από την Αδριανούπολη (Π. Παπαχριστοδούλου, «Παραμύθια Αδριανουπόλεως» *Αρχαίον Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού*, 1935-6, 2:177) τελειώνει με τη φράση:

«...Άμα είδαν την θυγατέρα τα χάρκαν κι έκαμαν μεγάλ' χαρά κι την πάντρηψαν μι τουν βασιλόπλου. Μι κάλισαν κι μένα κι μ' έδουκαν σεκέρια να σας φέρου. Κ' ικεί που σας τ'άφιννα ακούου έναν βάρθακα να φουνάζ' βρακ κι γω θάρσα μπρακ κι τα άφσα. Κ' έτσ' έζησαν κείνις χρόνια πουλλά, κ' ημείς πλεότερα».

Το παραμύθι «**Η ορφανή**» (Κ. Παπαθανάση-Μουσιοπούλου, *Λαϊκή Φιλολογία*. Αθήνα, 1982 σ. 95-97) από το Σουφλί τελειώνει με τη φράση: «Κι έζηγαν αυτοί καλά και βασιλεύανε και τ' αυγά παντρεύανε».

Το μακροσκελές παραμύθι «**Το γραμματισμένο βασιλόπουλο**» (Κ. Χατζόπουλος, «Παραμύθια Σαράντα Εκκλησιών» *Αρχαίον Θρακικού Λαογραφικού και Γλωσσικού Θησαυρού*, 1937-8, 4:177-188) από τις Σαράντα Εκκλησιές τελειώνει με γλέντια και βασιλικές χαρές που κράτησαν ένα μήνα και με την τελική παρατήρηση του αφηγητή:

«Ήμνα και γω εκεί
Πε το κόκκινο βρακί
Κι έφαγα μια σούγλα φακή.
Κι όσο περνά η φακή στη σούγλα,
Τόσο να πιστέψτε και σεις
Το παραμύθ' μου».

Το θρακικό παραμύθι ως πολιτισμική επιτέλεση

Τα παραμύθια πάντοτε τελειώνουν καλά. Είναι φανερό η προσπάθεια των παραμυθιάδων να δείξουν ότι πάντα υπάρχει ελπίδα, ότι η βοήθεια και η συμπαράσταση μπορούν να προέλθουν από τα πιο απρόσμενα άτομα. Σ' αυτόν τον κόσμο όλα μπορεί να συμβούν αλλά κανένας δεν είναι μόνος του.

Διαβάζοντας κανείς θρακικά παραμύθια γοητεύεται αρχικά από τον απλό αλλά συνάμα πλούσιο και καθόλου επιτηδευμένο λόγο τους. Ο αναγνώστης κάθε ηλικίας βυθίζεται σε έναν κόσμο τρυφερότητας και δικαιοσύνης, έναν κόσμο γεμάτο αισιοδοξία που αποκαλύπτει με τρόπο ανάγλυφο τον ψυχικό πλούτο των Θρακών.

Κλείνοντας θα πρέπει να τονίσουμε πως οι διάφορες όψεις του λαϊκού πολιτισμού της Θράκης βασίζονται σε ένα πολυσύνθετο σύστημα σκέψης που συγκροτεί την τοπική πολιτισμική γνώση. Στην περίπτωση της θρακιώτικης προφορικής παράδοσης, διαπιστώνουμε ότι βρίσκεται σε άμεση συνάφεια με την ηλικία των ανθρώπων, το φύλο τους, την εκπαίδευσή τους, την οικονομική τους θέση και το επάγγελμά. Οι αφηγητές των θρακικών παραμυθιών, όπως και οι τραγουδιστές των δημοτικών τραγουδιών, λειτουργούν ως δεξαμενές αποθήκευσης και ως οχήματα αναμετάδοσης της πολιτισμικής γνώσης την οποία, όμως, αναδιαμορφώνουν δυναμικά αντλώντας τόσο από στοιχεία

της προσωπικότητάς τους όσο και από το περιβάλλον της κοινότητας όπου ζουν. Έτσι μπορούμε να πούμε πως τα λαϊκά παραμύθια της Θράκης αντανakλούν τα ενδιαφέροντα και την ιδιοσυγκρασία των Θρακών και μας προσφέρουν σπάνιες εικόνες από τη συγκρότηση της καθημερινής ζωής στη Θράκη.

ΠΗΓΗ: users.sch.gr/deshourmou

Η ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ.. ΣΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΜΑΣ

Ερευνώντας το θέμα της λαϊκής τέχνης της περιοχής, σκεφτήκαμε ότι στα σπίτια των περισσότερων από εμάς υπάρχουν δείγματα αυτής της τέχνης. Έτσι αποφασίσαμε να τα φωτογραφίσουμε, για να τα απολαύσετε και εσείς.

(Τις φωτογραφίες μας έδωσαν: η Ελένη, η Εμπρού και η Κωνσταντίνα)

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΜΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

Στα πλαίσια της έρευνας μας για τη λαϊκή τέχνη , επισκεφθήκαμε και το Εθνολογικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης. Εκεί γνωρίσαμε τα εκθέματα του μουσείου(έργα λαϊκής τέχνης της περιοχής μας) μέσα από ένα βιωματικό παιχνίδι, με την υπεύθυνη του μουσείου.

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

(παρουσίαση του προγράμματος περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο οποίο συμμετέχουμε)

SLOW FOOD

Πρόκειται για ένα κίνημα που ξεκίνησε τη δράση του το 1986 από το Τορίνο ως ιταλική οργάνωση και στη συνέχεια, από το 1989, έγινε διεθνές.

Στόχος του κινήματος είναι η προστασία των τοπικών διατροφικών παραδόσεων και των τοπικών πολιτισμών σε όλο τον κόσμο απέναντι στη βιομηχανοποίηση της γεωργίας και την πολιτιστική ομογενοποίηση αλλά και η προώθηση της οικολογικής γαστρονομίας, της ποικιλίας των γεύσεων, της βιοτεχνική παραγωγή τροφής, της παραγωγής μικρού μεγέθους, των βιώσιμων προσεγγίσεων στην αλυσίδα και την κτηνοτροφία.

Η Slow Food έχει 40.000 μέλη στην Ιταλία και συνολικά 80.000 μέλη σε όλο τον κόσμο σε 104 συνολικά χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

ΔΡΑΣΕΙΣ

Η Slow Food καταγράφει τα απειλούμενα με εξαφάνιση είδη φυτών και ζώων και τα εντάσσει στη λεγόμενη **Κιβωτό της Γεύσης**. Υποστηρίζει τις παραδοσιακές καλλιεργητικές μεθόδους, προσπαθεί να σώσει ονομαστά προϊόντα διατροφής και τους τόπους προέλευσής τους, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Απονέμει το Βραβείο για την Υπεράσπιση της Βιοποικιλότητας σε άτομα ή ομάδες για την παραδειγματική εργασία τους για την προστασία της βιοποικιλότητας. Οργανώνει ακόμη εκπαιδευτικά προγράμματα για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ, από το 2004, ξεκίνησε τη λειτουργία του **Πανεπιστημίου των Γαστρονομικών Επιστημών** στο Pollenzo και το Colorno της Ιταλίας (www.unisg.it).

Το Πανεπιστήμιο έχει τριήχρονες σπουδές για την απόκτηση πτυχίου, δίχρονη ειδίκευση (Επικοινωνία Τροφών ή Διαχείριση Τροφών) και δίχρονο μεταπτυχιακό κύκλο (στις Γαστρονομικές Επιστήμες και τα Προϊόντα Ποιότητας ή στη Διατροφική Κουλτούρα). Στα πλαίσια του Προγράμματος του Πανεπιστημίου οι φοιτητές κάνουν πρακτικές στην Ιταλία και στην Ευρώπη (στη Σικελία, την Ισπανία, τη Γαλλία, την Κροατία, την Καμπανία, την Τοσκάνη κ.α.).

Η Slow Food έχει δημιουργήσει επίσης το **Δίκτυο Terra Madre**, το οποίο, τον Οκτώβριο του 2004, συγκέντρωσε 5.000 άτομα από όλο τον κόσμο στο Τορίνο (www.terramadre2004.org) σε μια προσπάθεια σύνδεσης της επιστήμης, της εμπειρικής γνώσης των αγροτών, της δημιουργικότητας και των παραδοσιακών γνώσεων των αγροτών.

Έχει ακόμη δημιουργήσει **εργαστήρια γεύσης στα σχολεία**, οργανώνει σεμινάρια για εκπαιδευτικούς και έχει εκδώσει ένα διδακτικό εγχειρίδιο για τους εκπαιδευτικούς για το πώς να προωθήσουν τον προβληματισμό αυτό για τη βιοποικιλότητα, τη διατροφική κουλτούρα και τις τοπικές παραδόσεις στα σχολεία.

Η ιδέα της Slow Food, ενός αντίπαλου δέους στην κυριαρχία των φαστ φουντ, της βιομηχανοποιημένης -πλαστικής- διατροφής, ενός κινήματος που αντιστέκεται στην ισοπέδωση των τοπικών πολιτισμών και των τοπικών παραδόσεων διατροφής, γίνεται ολοένα και πιο επιτακτική σε μια εποχή που κινδυνεύει η υγεία μας, η οικολογική ισορροπία.

ΠΗΓΗ: <http://www.oikologos.gr>

Στη φιλοσοφία του κινήματος του Slow food σημαντική θέση κατέχει η λεγόμενη μεσογειακή διατροφή, στην οποία αναφέρεται και το παρακάτω άρθρο μας:

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Ως **μεσογειακή διατροφή** αναφέρεται ένα είδος διατροφής που χαρακτηρίζεται από χαμηλή κατανάλωση λίπους και ιδιαίτερα κορεσμένων λιπαρών οξέων, και αντίθετα από υψηλή κατανάλωση υδατανθράκων, που βρίσκονται κυρίως στα σιτηρά και τα προϊόντα τους (δημητριακά, ψωμί, ρύζι και μακαρόνια), στα φρούτα, στα λαχανικά, στο γάλα και τα γαλακτοκομικά. Η μεσογειακή διατροφή είναι επίσης πλούσια σε βιταμίνες, ενώ η κύρια μορφή λίπους που χρησιμοποιείται είναι το ελαιόλαδο.

Η διατροφή αυτή ονομάστηκε έτσι, γιατί χρησιμοποιείται από τους ευρωπαϊκούς λαούς της Μεσογείου, δηλαδή Ισπανία, Αλβανία, Ιταλία, πρώην Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα και Κύπρο. Σύμφωνα με στατιστικές που έχουν γίνει σ' αυτές τις χώρες δείχνει ότι αυτό το είδος της διατροφής οδηγεί σε χαμηλά ποσοστά εκφυλιστικών ασθενειών.

Πολυτεείς έρευνες έχουν αποδείξει ότι η μεσογειακή διατροφή θεωρείται ως ο πλέον υγιεινός τρόπος διατροφής, αφού προστατεύει από καρδιακές προσβολές, καρκίνο (π.χ. παχέος εντέρου), παχυσαρκία, κ.ά. Τα τελευταία χρόνια είδαν το φως της δημοσιότητας πολυτεείς έρευνες για τη μεσογειακή διατροφή.

Η διατροφή του σύγχρονου ανθρώπου, ειδικότερα αυτού που ζει στις μεγάλες πόλεις, ξεφεύγει σιγά-σιγά από το μεσογειακό μοντέλο και χαρακτηρίζεται από την κατανάλωση, συχνά υπερκατανάλωση, μεγάλων ποσοτήτων φαγητού που περιέχουν πολλά λίπη και ελάχιστες φυτικές ίνες.

Η σύγχρονη διαιτολογία θεωρεί σήμερα τη μεσογειακή δίαιτα ως τρόπο ζωής που χαρίζει μακροζωία και καλή υγεία. Έρευνες που έχουν γίνει διεθνώς φέρουν την Κρήτη ως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μεσογειακής διατροφής. Η κρητική διατροφή συγκέντρωνε τη γνώση και την εμπειρία που μεταδιδόταν από γενιά σε γενιά από την αρχαιότητα. Στα βυζαντινά χρόνια, οι Κρητικοί διατηρούν τις συνήθειές τους και μέσα στους αιώνες φτάνουμε στη σημερινή εποχή.

Η παραδοσιακή Μεσογειακή Διατροφή μπορεί να περιγραφεί με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

-Αφθονες φυτικές ίνες (φρούτα, λαχανικά, ψωμί/δημητριακά, πατάτες, όσπρια, καρποί).

-Ελάχιστα επεξεργασμένα προϊόντα

-Γαλακτοκομικά προϊόντα (κυρίως τυρί και γιαούρτι) καθημερινά σε μικρές έως μέτριες ποσότητες

-Ψάρια και πουλερικά σε μικρές έως μέτριες ποσότητες

-Κόκκινο κρέας σε μικρές ποσότητες

-Ελαιόλαδο ως κύρια πηγή λιπαρών που περιέχουν μονοακόρεστα λιπαρά οξέα.

Η συγκεκριμένη διατροφική σύνθεση της Μεσογειακής Διατροφής έχει ως αποτέλεσμα αφενός χαμηλή περιεκτικότητα σε κορεσμένα λιπαρά και χοληστερόλη και αφετέρου υψηλή περιεκτικότητα σε υδατάνθρακες και ίνες. Η καθημερινή κατανάλωση ελαιόλαδου συνεπάγεται υψηλή περιεκτικότητα της δίαιτας σε μονοακόρεστα λιπαρά οξέα.

Το 2010, η **ΟΥΝΕΣΚΟ** συμπεριέλαβε την Μεσογειακή Διατροφή στον **Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας**, ύστερα από αίτημα που υπέβαλαν από κοινού οι χώρες Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία και Μαρόκο.

Η Ελληνική κουζίνα είναι κυρίως Μεσογειακή, έχει κάποια κοινά χαρακτηριστικά με τις παραδοσιακές κουζίνες της Ιταλίας, των Βαλκανίων, της Τουρκίας και του Λεβάντες (τμήμα της Μέσης Ανατολής).

Ιστορία

Η ελληνική γαστρονομία έχει παράδοση περίπου 4.000 χρόνων και αποτελεί μέρος της ιστορίας και του πολιτισμού της Ελλάδας. Ιστορικά είναι ένας πρόδρομος της Δυτικής κουζίνας με μαγειρική εξάπλωση, μέσω της αρχαίας Ρώμης σε όλη την Ευρώπη και πέρα από αυτήν.

Ο Αρχέστρατος ήταν αρχαίος Έλληνας που το 320 π.Χ. έγραψε το πρώτο βιβλίο μαγειρικής στην ιστορία. Η Αρχαία ελληνική κουζίνα χαρακτηριζόταν από λιτότητα και είχε ως βάση την «τριάδα της Μεσογείου»: Σιτάρι - ελαιόλαδο - κρασί, με βάση τα ψάρια και το κρέας που τρωγόταν πιο σπάνια. Αυτή η τάση στην ελληνική διατροφή συνεχίστηκε στα ρωμαϊκά και οθωμανικά χρόνια και άλλαξε σχετικά πρόσφατα, που με την τεχνολογική πρόοδο το κρέας έχει γίνει πιο εύκολα διαθέσιμο. Η αστικοποίηση μετά το 1960 έφερε τις ανάλογες αλλαγές όπως νέες συνταγές, νέους τρόπους παρουσίασης και περισσότερα επεξεργασμένα τρόφιμα.

Το κρασί και το ελαιόλαδο ήταν πάντα ένα κεντρικό μέρος της και η εξάπλωση των σταφυλιών και των ελαιόδεντρων στην περιοχή της Μεσογείου και ακόμη πιο μακριά συσχετίζεται στενά με τον Ελληνικό αποικισμό.

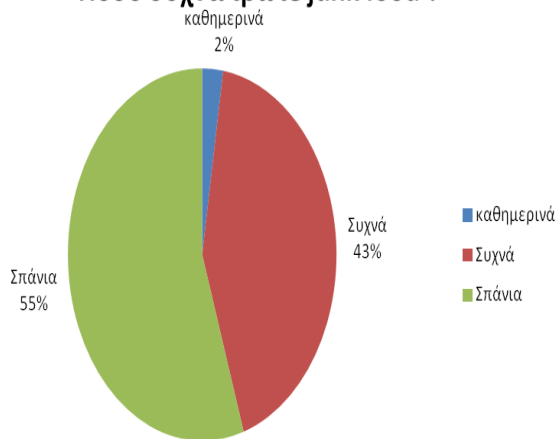
Η Βυζαντινή κουζίνα ήταν παρόμοια με την αρχαιοελληνική κουζίνα, με διαφορά όμως ότι περιλαμβάνει νέα συστατικά που δεν ήταν διαθέσιμα στο παρελθόν, όπως το χαβιάρι, το μοσχοκάρυδο, τον βασιλικό και τα λεμόνια, ενώ το ψάρι συνεχίζει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διατροφής. Η Βυζαντινή κουζίνα είχε επωφεληθεί από τη θέση της Κωνσταντινούπολης ως ένα παγκόσμιο κέντρο του εμπορίου των μπαχαρικών.

Πηγές :<http://www.medinfo.gr>, TIMEBOX.gr

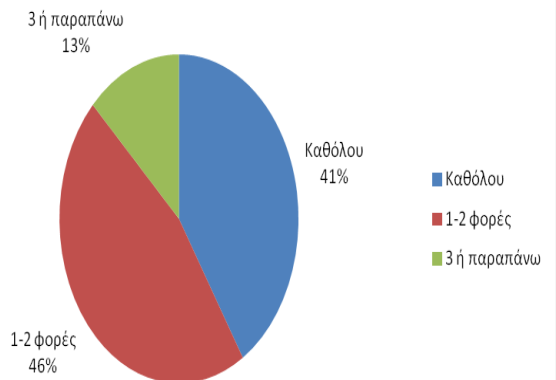
ΕΡΕΥΝΑ

Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος η ομάδα μας προχώρησε σε μια **έρευνα** στο σχολείο μας σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες, αλλά και την ενημέρωση των συνομηλίκων μας.. Τα αποτελέσματα της έρευνας σας κάνουμε γνωστά παρακάτω:

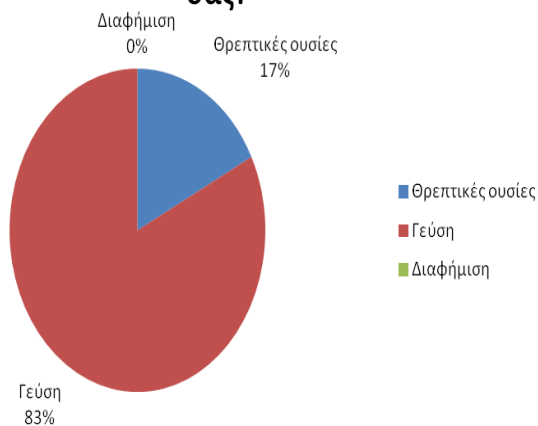
Πόσο συχνά τρώτε junk food ?

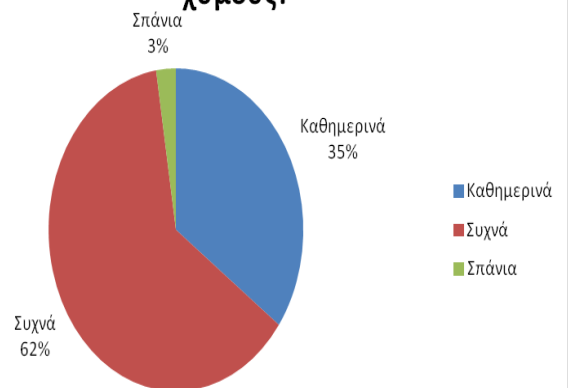
Πόσο φορές την εβδομάδα καταναλώνετε ανθρακούχα ποτά?

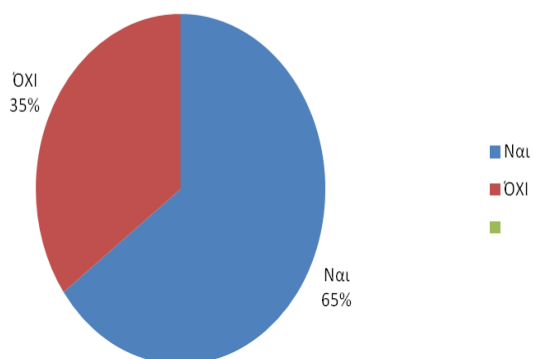
Με ποιο κριτήριο επιλέγετε το φαγητό σας?

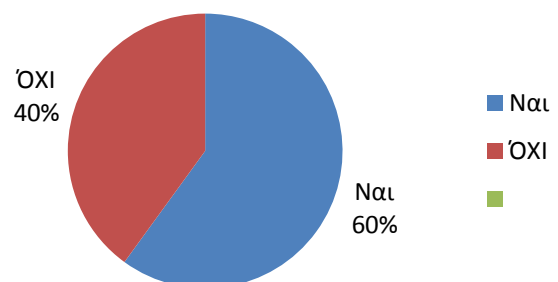
Πόσο συχνά καταναλώνετε φυσικούς χυμούς?

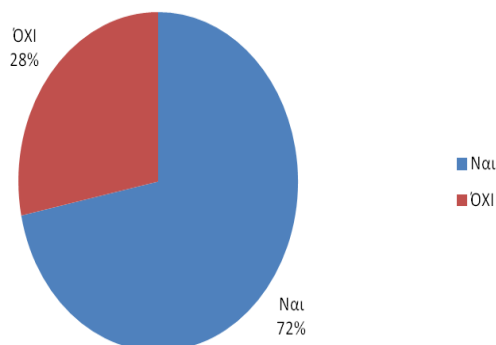
Γνωρίζετε παραδοσιακές συνταγές?

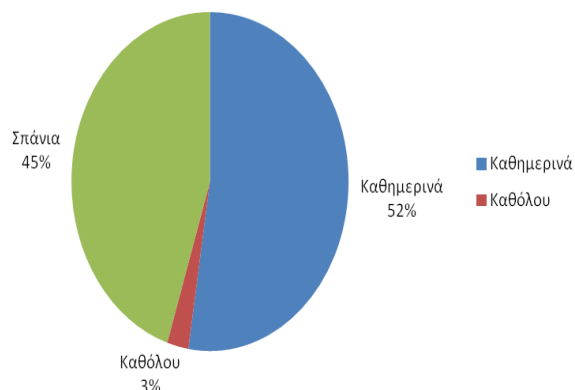
Δοκιμάσατε ποτέ ξένη κουζίνα?

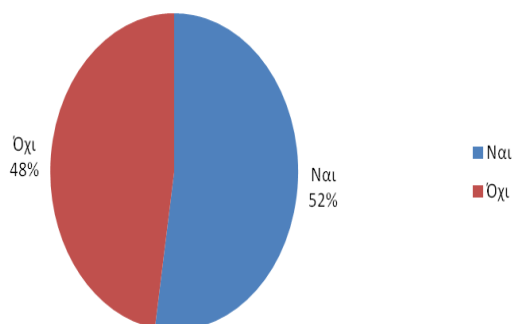
Ξέρετε τι είναι το SLOW FOOD?

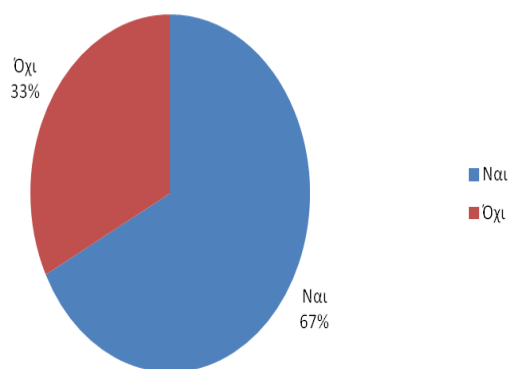
Πόσο συχνά τρώτε γλυκά?

Ενημερώνεστε για τη διατροφική αξία όσων τρώτε?

Ξέρετε να μαγειρεύετε?

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ: Σύμφωνα με την έρευνα οι έφηβοι του σχολείου μας

- δίνουν μεγαλύτερη σημασία στη γεύση και όχι στη θρεπτική αξία της διατροφής τους
- θεωρούν σημαντική την παραδοσιακή κουζίνα, αλλά δοκιμάζουν και άλλες κουζίνες.

ΣΥΝΤΑΓΕΣ..... ΑΠΟ ΣΠΙΤΙ

Κι αφού το θέμα μας είναι η προστασία της παράδοσης στη διατροφή μας, σκεφτήκαμε να μοιραστούμε μαζί σας συνταγές..... από τα σπίτια μας.

1. Το σουβλάκι...από τη Ρωσία(συνταγή από τον Παύλο και την Άννα)

Υλικά: 2 κιλά κρέας χοιρινό, 1 κιλό κρεμμύδια, ένα ποτήρι ξύδι, αλάτι και πιπέρι, λίγο ελαιόλαδο

Εκτέλεση: Βάζουμε το κρέας, κομμένο σε κομμάτια, σε μία μεγάλη λεκάνη .Μετά ψιλοκόβουμε τα κρεμμύδια και προσθέτουμε ξίδι, αλάτι και πιπέρι. Ανακατεύουμε καλά και μετά το κλείνουμε με ένα πιάτο από πάνω και το αφήνουμε για μία με δύο μέρες, για να απορροφηθούν τα υγρά. Περνάμε το κρέας σε σουβλά, ψήνουμε και..... απολαμβάνουμε !

2. ΜΑΝΤΙ (συνταγή από την Εμπρού, την Οζγκέ και την Πινάρ)

Υλικά για τη ζύμη: 2 αυγά, 1 ποτήρι νερό, 2 ποτήρια αλεύρι

Εκτέλεση: Ανακατεύουμε τα υλικά μέσα σε μια μεγάλη λεκάνη. Μετά ανοίγουμε τη ζύμη και κόβουμε σε μικρά τετράγωνα κομματάκια. Γεμίζουμε με κιμά και κλείνουμε. Όταν τελειώσουμε, τα βάζουμε σε ένα ταψί και τα αφήνουμε στο ήλιο για να στεγνώσουν. Όταν ξεραθούν, τα βάζουμε στην κατσαρόλα για να βράσουν. Σερβίρουμε και προσθέτουμε γιαούρτι.

Για τη σάλτσα: Ανακατεύουμε ηλιέλαιο με ένα κουτάλι κόκκινο πιπέρι και χύνουμε το μείγμα πάνω στο μαντί.
ΚΑΛΗ ΟΡΕΞΗ ☺

3. Τας Κεμπάπ Με Αρνί(συνταγή από την Ελένη και την Κωνσταντίνα)

Υλικά: 1,5 κιλό μπούτι αρνί, κομμένο σε κύβους, 1 μεγάλο κρεμμύδι ψιλοκομμένο, 1 καρότο κομμένο σε κύβους, 2 φύλλα δάφνης, 2 κλωνάρια σέλινο ψιλοκομμένο, μισή σκελίδα σκόρδο, 1 μεγάλη ντομάτα στο ρεντέ, 1 κουταλάκι του γλυκού πελτέ, 1 κουταλάκι του γλυκού κοφτό, ζάχαρη, μισό ποτήρι ελαιόλαδο, 1 κουταλάκι κόκκινο πιπέρι, μισό κουταλάκι του γλυκού κύμινο, μαύρο πιπέρι, αλάτι, $\frac{3}{4}$ ποτήρι νερό, Ξηρό κρασί.

Εκτέλεση: Ρίχνουμε στην κατσαρόλα το λάδι και τσιγαρίζουμε το κρέας. Ρίχνουμε τα λαχανικά και αυτά με το κρέας άλλα 10 λεπτά. Σβήνουμε με κρασί. Ρίχνουμε τα μπαχαρικά. Αφήνουμε να σιγοβράσει για 1,5 ώρα με 2 ώρες. Σερβίρουμε με πουρέ πατάτας ή μελιτζάνας ή πιλάφι.

Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

(μαγειρεύοντας παραδοσιακά....)

Φωτ. 1

φωτ. 2

Κατά την επίσκεψή μας στο Εθνολογικό μουσείο, φτιάξαμε μερέντα με αγνά, παραδοσιακά υλικά(φωτ. 1), αλλά και στο σχολείο φέραμε παραδοσιακά εδέσματα, που φτιάξαμε μόνοι στο σπίτι(φωτ.2)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑ

SUSHI

Οι απαρχές της ιστορίας του ανιχνεύονται τον **4^ο αιώνα π.Χ.** στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ασίας. Το αλατισμένο ψάρι, βρασμένο με ρύζι, αποτελούσε μιας πρώτης τάξεως πηγή πρωτεϊνών και το κυριότερο μπορούσε να διατηρηθεί για αρκετά μεγάλο διάστημα. Το πρώτο αυτό είδος sushi, όπου μόνο το ψάρι ήταν αυτό που καταναλωνόταν, λεγόταν nare-zushi. Ουσιαστικά επρόκειτο για μια τεχνική διατήρησης του ψαριού κι ήταν αρκετά διαδεδομένη στην Κίνα. Τον 8^ο αιώνα μ.Χ., το sushi εισάγεται στον γαστρονομικό χάρτη της Ιαπωνίας. Η πρώτη του ονομασία ήταν seisei-zushi· Το ψάρι ήταν σχεδόν ωμό και το ρύζι σχετικά φρέσκο. Αργότερα, κατά την περίοδο Edo (1615-1868), την εποχή κυριαρχίας των σογκούν, το sushi αρχίζει να παίρνει σταδιακά τη μορφή που γνωρίζουμε σήμερα, χάρη στον σεφ Yohei, και πλέον μετατρέπεται σε μια τεχνική παρασκευής του ρυζιού που διανθίζεται με ξύδι και συνοδεύεται από ωμό ψάρι, θαλασσινά ή και λαχανικά. Το **Τόκυο** ή αλλιώς Edo, όπως ήταν η αρχαία ονομασία του, κρατούσε το **μονοπώλιο στην παρασκευή του sushi**, ενώ μόλις στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, η τεχνική αρχίζει να γίνεται γνωστή σ' όλη την Ιαπωνία. Το παράδοξο, βέβαια, είναι πως η ευρεία διάδοση και κατανάλωσή του δεν αλλοίωσε τον χαρακτήρα του πιάτου, αφού για τους Γιαπωνέζους **η δημιουργία sushi θεωρείται ένα είδος τέχνης**, ισάξιο της καλλιγραφίας και του Ikebana, και κατά συνέπεια εκείνος που φτιάχνει sushi δεν λογίζεται ως ένας απλός σεφ, αλλά ως καλλιτέχνης.

Την παγκόσμια φήμη του, το sushi την οφείλει, κατά κύριο λόγο, στις ιατρικές μελέτες που έχουν δείξει τις **ευεργετικές του ιδιότητες στη μάχη κατά του καρκίνου του πνεύμονα** κι ότι αποτελεί **πλούσια πηγή πρωτεϊνών και Ω3**, ενώ είναι **χαμηλό σε χοληστερίνη**. Επιπλέον, είναι ιδανικό για όσους προσέχουν τη διατροφή τους, αφού περιέχει ελάχιστες θερμίδες

ΚΡΕΠΑ

Απόγονος του...Άζυμου Άρτου, που βρίσκουμε ακόμα και στη Βίβλο, συνδέθηκε με δοξασίες που φέρνουν γούρι και καλοτυχία αφού φτιάχνεται με φυσικά προϊόντα.

Η κρέπα συνδεόταν επίσης με ειδωλολατρικές γιορτές, ενώ πέρασε στα χριστιανικά χρόνια και στη γηραιά δύση σαν προϊόν που συνοδεύει γιορτές και τελετές.

Σήμερα τη βρίσκουμε σε όλες τις παραδοσιακές κουζίνες, από τις πιο πολύπλοκες όπως είναι η γαλλική και η κινεζική έως τις πιο απλές. Οι ποικιλίες της; Κυριολεκτικά άπειρες. Μπορεί να γεμιστεί με οτιδήποτε, "ερεθίζοντας" τον ουρανίσκο μας με αλμυρές και γλυκές γεύσεις.

Η λέξη, όπως και η ίδια η κρέπα, είναι γαλλικής προελεύσεως, και απορρέει από την Λατινική "crispa" που σημαίνει "κατσαρή". Προερχόμενες από την Βρετάνη, μία περιοχή βορειοδυτικά της Γαλλίας, θεωρούνται το εθνικό πιάτο της χώρας, αν και με την πάροδο των χρόνων γίνανε δημοφιλείς και εκτός των συνόρων.

Οι ονομασίες της κρέπας ποικίλουν για αυτό και εμείς θα προσπαθήσουμε στον παρακάτω πίνακα να αναφέρουμε προϊόντα που σχετίζονται με τη κρέπα απ' όλο το κόσμο:

Injera: Ερυθραία, Αιθιοπία

Tortilla: Ισπανία, Μεξικό

Dosa: Ινδία

Sopaipilla: Ουρουγουάη, Αργεντινή

Pannekake: Νορβηγία

Naleśniki: Πολωνία

Pfannkuchen: Γερμανία

Blintz: Ρωσία

Pancake: Αμερική, Καναδάς

Laxoox: Σομαλία

Crepes: Γαλλία

Κρέπα: Ελλάδα

Crespella: Ιταλία

Η ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΠΙΤΣΑΣ

Όλα ξεκίνησαν από την αρχαία Ελλάδα ...

Πρώτοι οι Έλληνες είχαν την ιδέα να φτιάξουν ένα στρογγυλό λεπτό ψωμί, για να το χρησιμοποιήσουν σαν πιάτο, το ονόμασαν πλακούντος και το έψηναν με διάφορα υλικά, το προτιμούσαν οι εργαζόμενοι άντρες γιατί ήταν οικονομικό και εύκολα μεταφερόμενο.

6ος αιώνας π.Χ.

Περσική αυτοκρατορία, οι στρατιώτες του Δαρίωνος του μεγάλου οι οποίοι ήταν συνηθισμένοι σε μεγάλες πορίες, έψηναν πάνω στις ασπίδες τους λεπτό ψωμί και έπειτα το κάλυπταν με τυρί.

3ος αιώνας π.Χ.

Ο Porcius Cato έγραψε την πρώτη ιστορία της Ρώμης. Σε ένα σημείο αναφέρει ότι έτρωγαν, λεπτό στρογγυλό ψωμί με ελαιόλαδο, μυρωδικά και μέλι, τα οποία τα έψηναν στην πέτρα.

1ος αιώνας π.Χ.

Ο αρχαίος «Μαμαλάκης» των Ρωμαίων, Marcus Gavius Apicius, άριστος μάγειρας που αγαπούσε το φαγητό τόσο πολύ και αυτοκτόνησε όταν καταστράφηκε οικονομικά από φόβο ότι δε θα είχε χρήματα για να φάει, αναφέρει στο βιβλίο του, σε μια συνταγή του, για βάση από ψωμί στην οποία έβαζε πάνω κοτόπουλο, τυρί, σκόρδο, πιπεριά και λάδι.

16ος αιώνας μ.Χ.

1522 έρχονται οι τομάτες για πρώτη φορά στην Ευρώπη, έτσι οι Ιταλοί προσθέτουν πρώτοι σάλτσα τομάτας και έτσι δημιουργείτε η πρώτη απλή πίτσα.

17ος αιώνας μ.Χ

Η πίτσα έχει αποκτήσει δημοτικότητα στην Νάπολι και ανώτερες τάξεις αρχίζουν να την επισκέπτονται, για να δοκιμάσουν αυτό το φαγητό που τρώνε οι φτωχοί και το φτιάχνουν άντρες που ονομάζονται πιτσαγιόλοι.

18ος αιώνας μ.Χ

Η βασίλισσα Μαρία Καρολίνα Λορένα διατάζει να φτιαχτεί φούρνος στο καλοκαιρινό παλάτι, για να μπορεί ο σεφ να δημιουργεί πίτσες για αυτήν και για τους καλεσμένους της.

19ος αιώνας μ.Χ

Το 1889 είναι χρονιά σταθμός στην ιστορία της πίτσας. Η γυναίκα του βασιλιά Ουμπέρτου 1ου, Μαργαρίτα είχε πάει στη Νάπολι για διακοπές, δεν ήταν δυνατό να μη δοκιμάσει αυτό το έδεσμα, κάλεσε λοιπόν τον πιο φημισμένο πιτσαγιόλο (σεφ πίτσας) Ραφαέλ Εσπόζιτο για να δοκιμάσει τις σπεσιαλιτέ του. 3 είδη πίτσας έφτιαξε εκείνη τη μέρα , η πρώτη με χοιρινό, τυρί και βασιλικό, η δεύτερη με σκόρδο, λάδι και τομάτες και η τρίτη με μοτσαρέλα, βασιλικό και τομάτες (τα χρώματα της Ιταλικής σημαίας) . Η τρίτη πίτσα άρεσε στη βασίλισσα τόσο πολύ που έστειλε γράμμα στον πιτσαγιόλο για να τον ευχαριστήσει. Ο Ραφαέλ Εσπόζιτο προς τιμή της βασίλισσας ονόμασε την τρίτη πίτσα «μαργαρίτα», ένα όνομα που ακόμα και σήμερα μετά από 117 χρόνια, θα το βρούμε σχεδόν σε όλες τις πιτσαρίες και φυσικά στην πρωτεύουσα της πίτσας, τη Νάπολι. Μετά από λίγα χρόνια, μαζί με τους Ιταλούς που μεταναστεύουν στην Αμερική, μεταναστεύει και η πίτσα, πρώτος σταθμός της το Σικάγο. Βορειοανατολικά των Η.Π.Α. η πίτσα ονομάζεται τοματόπιτα , η διαφορά της ; βάζουμε ότι υλικά θέλουμε αλλά αντί η σάλτσα να είναι κάτω, είναι πάνω από όλα. Από τότε μέχρι σήμερα έχουν φτιαχτεί χιλιάδες είδη πίτσας και ζύμης : παχιά, λεπτή, μέτρια, σκεπαστή, με μυρωδικά, με διάφορα είδη τυριών, ψημένη, σε ηλεκτρικό φούρνο, σε φούρνο με ξύλα, σε γκάζι, ακόμα και στα κάρβουνα. Ένα από τα τελευταία είδη που δημιουργήθηκε είναι η πίτσα με ζύμη από αλεύρι σίκαλης, στην Ελλάδα πρωτοεμφανίζεται τη δεκαετία του '80 στη Willy's, ένα ζεστό μαγαζί στην Καλλιθέα, το οποίο συνεχίζει μέχρι και σήμερα να δημιουργεί νέες γεύσεις , δεν είναι τυχαίο ότι μπορείς να φτιάξεις πίτσα επιλέγοντας μέσα από 60 και άνω διαφορετικά υλικά , ίσως τα περισσότερα που θα μπορέσετε να βρείτε σε ένα μαγαζί.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΡΟΥΑΣΑΝ

Το κορνέτο (ιταλικά: cornetto) – λέγεται και κρουασάν ή μπριόζ, αν και υπάρχουν διαφορές μεταξύ τους – είναι γλυκό ή αλμυρό έδεσμα, σε φόρμα μισοφέγγαρου

Στα γερμανικά αποκαλείται kipferl, στα ιταλικά: cornetto (από το γερμανικό “hornechen” (μικρό κέρας, στα γαλλικά: croissant(μτφ: “αυξανόμενο”, επηρεασμένο από τον κύκλο της σελήνης το μισοφέγγαρο, που “γεμίζει”καθημερινά).

Η παρουσία του kipferl στην Αυστρία χρονολογείται από τον 13ο αιώνα. Το κρουασάν, αντίθετα, πρωτοεμφανίζεται στη Γαλλία το 1839 ή το 1838, όταν ο αξιωματικός του στρατού August Zang ιδρύει τη Boulangerie Viennoise (: βιενέζικη ζαχαροπλαστική) στην οδό Richelieu 92 στο Παρίσι. Τότε, η Γαλλική εκδοχή του Kipferl βαφτίστηκε από τους Γάλλους ως Croissant (κρουασάν)

Κατά το μύθο η φόρμα του εδέσματος (το μισοφέγγαρο) οφείλεται στην έμπνευση των βιενέζων αρτοποιών το 1863, που έφτιαξαν αρτοσκευάσματα ή γλυκίσματα σε σχήμα ημισέληνου, για να γιορτάσουν την νίκη των αυστριακών στρατευμάτων κατά των Οθωμανών. Ο μύθος θέλει τους βιενέζους αρτοποιούς, οι οποίοι ξενύχταγαν για την κατασκευή του ψωμιού να ακούσουν τους Οθωμανούς, που έσκαβαν λαγούμια κάτω από τα πόδια τους και να ειδοποιήσουν το στρατό, δίνοντας τέλος στην πολιορκία της Βιέννης από τον βεζίρη Μουσταφά Πασά. Μετά τη νίκη η αυτοπεποίθηση των Αυστριακών ήταν τόσο μεγάλη, ώστε η μισητή, για αυτούς, ημισέληνος έγινε γλυκό, για να βουτάνε το πρωινό τους .

Τάκος

Τάκο είναι ένα παραδοσιακό Μεξικάνικο πιάτο το οποίο φτιάχνεται από торτίγια διπλωμένη ή γυρισμένη σε μορφή πίτας. Τα τάκος μπορούν να φτιαχτούν με ποικίλα υλικά όσον αφορά τη γέμισή τους, όπως χοιρινό, κοτόπουλο, θαλασσινά, λαχανικά και τυρί και πολλά άλλα. Τρώγεται συνήθως με τα χέρια και όχι με μαχαιροπίρουνα και γαρνίρεται με διάφορα υλικά (σάλτσα, κόλιανδρο, τομάτες, κρεμμύδια και μαρούλι). Τα τάκος προϋπήρχαν της άφιξης των Ευρωπαίων στο Μεξικό. Υπάρχει απόδειξη ότι οι ιθαγενείς που ζούσαν στη λίμνη της περιοχής του Valley του Μεξικό, παραδοσιακά έτρωγαν τάκος γεμιστά με μικρά ψάρια. Δεν είναι γνωστό γιατί οι Ισπανοί χρησιμοποίησαν τη λέξη 'τάκο' για να περιγράψουν αυτό το παραδοσιακό έδεσμα.

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ: οι δύο όψεις

Η Εργατική Πρωτομαγιά ή Παγκόσμια Ημέρα των Εργατών γιορτάζεται ανά τον κόσμο με διαδηλώσεις και πορείες, με σκοπό την προβολή των κοινωνικών και οικονομικών επιτευγμάτων της διεθνούς εργατικής τάξης.

Καθιέρωση της Πρωτομαγιάς Η 1η Μαΐου καθιερώθηκε ως η Παγκόσμια Ημέρα των Εργατών στις 20 Ιουλίου 1889 κατά τη διάρκεια του ιδρυτικού συνεδρίου της Δευτέρας Διεθνούς στο Παρίσι, σε ανάμνηση του Μακελειού του Σικάγο το 1886, όπου η αστυνομία άνοιξε πυρ κατά εργατών που διαμαρτύρονταν υπέρ της διεκδίκησης της οκτάωρης εργασίας και καλύτερων εργασιακών συνθηκών. Ωθούμενοι από τις πετυχημένες διεκδικήσεις Καναδών συντρόφων τους, τα εργατικά συνδικάτα των ΗΠΑ αποφάσισαν την έναρξη απεργιακών κινητοποιήσεων την 1η Μαΐου 1886.

Βασικό τους αίτημα αποτελούσε το οκτάωρο, καθώς την περίοδο εκείνη δεν υφίστατο στις ΗΠΑ κανονιστικό εργασιακό πλαίσιο και οι εργαζόμενοι αναγκάζονταν να εργάζονται αμέτρητες ώρες, ακόμα και Κυριακές. Στη δυναμική πορεία του Σικάγο έλαβαν μέρος περισσότεροι από 90.000 εργαζόμενοι, ενώ περίπου 350.000 εργάτες από 1.200 εργοστάσια συμμετείχαν στην απεργία.

Οι βίαιες συμπλοκές έλαβαν χώρα τρεις μέρες αργότερα, στις 4 Μαΐου, στην πλατεία Χέιμαρκετ του Σικάγο, κατά τη διάρκεια συγκέντρωσης προς συμπαράσταση των απεργών, στην οποία συμμετείχαν ενεργά μέλη του αναρχικού κινήματος. Παρά τον ειρηνικό χαρακτήρα της πορείας, η αστυνομία έλαβε την εντολή να διαλύσει με τη βία την κινητοποίηση.

Στις συμπλοκές που ακολούθησαν, άγνωστος από το πλήθος πέταξε προς τις αστυνομικές δυνάμεις μία χειροβομβίδα, η οποία εξερράγη, σκοτώνοντας έναν αστυνομικό και τραυματίζοντας δεκάδες.

Σε απάντηση, οι αστυνομικοί άρχισαν να πυροβολούν τους συγκεντρωμένους, με αποτέλεσμα να σκοτωθούν τέσσερις διαδηλωτές και σημαντικός αριθμός τους να τραυματιστεί. Στη συμπλοκή έχασαν τη ζωή τους και άλλοι έξι αστυνομικοί από πυρά, χωρίς να εξακριβωθεί η προέλευσή τους. Την προηγούμενη μόλις ημέρα, επιπλέον 4 διαδηλωτές είχαν σκοτωθεί από τις αστυνομικές δυνάμεις.

Οκτώ συνδικαλιστές καταδικάστηκαν σε απαγχονισμό για τη βομβιστική επίθεση που προκάλεσε το θάνατο του αστυνομικού. Μοναδικό επιχείρημα του εισαγγελέα, Τζούλιους Γκρίνελ, εναντίον τους ήταν η ενθάρρυνση του άγνωστου βομβιστή από τους λόγους που εκφώνησαν. Ως εκ τούτου, κρίθηκαν ένοχοι για συνωμοσία και θανατώθηκαν.

Η Πρωτομαγιά ανά τον κόσμο

Την επίσημη καθιέρωση της Εργατικής Πρωτομαγιάς από το ιδρυτικό συνέδριο της Δευτέρας Διεθνούς ακολούθησε η πρόταση του Ρέιμοντ Λαβίν, η οποία καλούσε σε διεθνή κινητοποίηση την ημέρα της επετείου των γεγονότων του Σικάγο το 1890. Η ανταπόκριση του κόσμου ήταν τόσο μεγάλη, με αποτέλεσμα οι διαδηλώσεις της 1ης Μαΐου να λάβουν έκτοτε ετήσιο χαρακτήρα.

Στη **Βραζιλία**, η μέρα των εργατών είναι επίσημη γιορτή που γιορτάζεται από τα συνδικάτα με ολόήμερες εκδηλώσεις.

Στην **Ιαπωνία**, παρά το γεγονός ότι η Πρωτομαγιά δεν έχει οριστεί επίσημα ως εθνική αργία από την κυβέρνηση, επειδή ημερολογιακά συμπίπτει με τη λεγόμενη χρυσή εβδομάδα των αργιών, είτε

δίνεται από του εργοδότες ως αργία είτε λαμβάνεται ως άδεια άνευ αποδοχών από την πλειονότητα των Ιαπώνων. Σκοπός δεν είναι η συμμετοχή σε μαζικές διαδηλώσεις για τον εορτασμό της ημέρας, αλλά συνήθως, η προσωπική ξεκούραση. Συνήθως, ανήμερα της Πρωτομαγιάς, τα μεγαλύτερα εργατικά συνδικάτα διοργανώνουν πορείες και κινητοποιήσεις στο Τόκιο.

Στο **Νεπάλ**, η Πρωτομαγιά αναγνωρίστηκε ως εθνική αργία το 2007, παρότι γιορτάζεται στη χώρα από το 1963.

Οι **ΗΠΑ** και ο **Καναδάς** είναι οι μοναδικές χώρες στις οποίες ως Ημέρα της Εργασίας δεν εορτάζεται η Πρωτομαγιά, αλλά η πρώτη Δευτέρα του Σεπτεμβρίου. Το 1894, ο εορτασμός της Ημέρας της Εργασίας έγινε νόμος του κράτους των ΗΠΑ, με απόφαση του Κογκρέσου και νόμος του Καναδά με απόφαση του Κοινοβουλίου της χώρας. Στόχος ήταν η αποφυγή της ταύτισης των εργατικών κινημάτων με την αριστερά της χώρας στην οποία είχαν συμβεί τα γεγονότα του Σικάγου.

Η ελληνική Πρωτομαγιά

Στη χώρα μας, ο πρώτος εορτασμός της Εργατικής Πρωτομαγιάς έγινε το 1893, στην Αθήνα, με πρωτοβουλία του Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου του Σταύρου Καλλέργη. Η 1η Μαΐου ήταν Σάββατο και εργάσιμη. Έτσι, επελέγη η Κυριακή 2 Μαΐου, για να έχει η γιορτή μαζικό χαρακτήρα. Περίπου 2.000 άνθρωποι συγκεντρώθηκαν στο Παναθηναϊκό Στάδιο και διαδήλωσαν υπέρ της οκτάωρης εργασίας, της καθιέρωσης της Κυριακής ως αργίας και της κρατικής ασφάλισης για θύματα εργατικών ατυχημάτων. Οι συγκεντρωμένοι ενέκριναν ψήφισμα, το οποίο είχε ως εξής:

«Συνελθόντες σήμερον την 2 Μαΐου, ημέραν Κυριακήν και ώραν 5 μ.μ. εν τω Αρχαίω Σταδίω, οι κάτωθι υπογεγραμμένοι μέλη του Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου» και υπό μισθόν πάσχοντες εψηφίσαμεν:

Α) Την Κυριακήν να κλείωσι τα καταστήματα, καθ' όλην την ημέραν, και οι πολίται ν' αναπαύωνται.

Β) Οι εργάται να εργάζωνται 8 ώρας την ημέραν.

Γ) Ν' απονέμηται σύνταξις εις τους εκ της εργασίας παθόντας και καταστάντας ανικάνους προς διατήρησιν εαυτών και της οικογενείας των.

Δ) Το συμβούλιον του «Κεντρικού Σοσιαλιστικού Συλλόγου» να επιδώση το ψήφισμα εις την Βουλήν.»

Το ψήφισμα επιδόθηκε, τελικά, στον Πρόεδρο της Βουλής την 1η Δεκεμβρίου 1893 από τον Σταύρο Καλλέργη.

Η κωλυσιεργία του προέδρου της Βουλής να το εκφωνήσει προκάλεσε τη μεγαλόφωνη αντίδραση του Καλλέργη, με αποτέλεσμα να συλληφθεί, με εντολή του προέδρου, για διατάραξη της συνεδρίασης και να καταδικαστεί, λίγες μέρες αργότερα, σε φυλάκιση 10 ημερών.

Χρειάστηκε να περάσουν 17 ολόκληρα χρόνια, ως το 1911 που γιορτάστηκε και πάλι η Εργατική Πρωτομαγιά. Στο διάστημα αυτό ξέσπασαν μεγάλες απεργίες σε όλες σχεδόν τις πόλεις της Ελλάδας και σε πολλούς κλάδους, ενώ πολλά σωματεία και δευτεροβάθμιες οργανώσεις δημιουργήθηκαν.

Η πρωτομαγιά γιορτάζεται ξανά το 1919 σε 12 πόλεις πανελλαδικά, ένα χρόνο μετά την ίδρυση της ΓΣΕΕ. Στο μεταξύ, ψηφίστηκε ο Ν.281/1914 «περί Σωματείων» με τον οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και τα σωματεία αρχίζουν να αποκτούν καθαρά εργατικό χαρακτήρα. Σήμερα, βάσει νόμου, οι αργίες διακρίνονται σε αυτές που έχουν καθοριστεί ως ημέρες υποχρεωτικής αργίας, κατά τις οποίες απαγορεύεται κάθε βιομηχανική, βιοτεχνική, εμπορική εργασία και κάθε επαγγελματική εν γένει δραστηριότητα, καθώς βέβαια και η απασχόληση των μισθωτών, και ως ημέρες προαιρετικής αργίας, στις οποίες επαφίεται στην διακριτική ευχέρεια του εργοδότη η λειτουργία της επιχείρησης και η απασχόληση ή μη των μισθωτών που απασχολούνται από αυτόν.

Η 1η Μαΐου, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Α.Ν. 380/68, αποτελεί υποχρεωτική αργία, όταν κηρύσσεται ως τέτοια με απόφαση του υπουργού Απασχόλησης, διαφορετικά εντάσσεται στις προαιρετικές αργίες.

ΠΗΓΕΣ: <http://www.sansimera.gr>
<http://tvxs.gr/>

Η Πρωτομαγιά των λουλουδιών και το πρωτομαγιάτικο στεφάνι

Γνωστός στους διάφορους πολιτισμούς με διαφορετικά ονόματα, ο Μάιος ονομάστηκε έτσι από τη ρωμαϊκή θεότητα Maja (Μάγια) της οποίας το όνομα προήλθε με τη σειρά του από την ελληνική λέξη Μαία, τροφός και μητέρα. Η Μάγια ταυτίστηκε και με την Ατλαντίδα νύμφη Μαία, μητέρα του Ερμή στον οποίο και αφιερώθηκε ο μήνας. Σύμφωνα με τον τρόπο διαίρεσης του χρόνου των αρχαίων Ελλήνων, ο Μάιος αντιστοιχούσε σε μέρος του Μουνιχιώνα και του Θαρρηγιώνα που σημαίνει το μήνα που ο ήλιος καίει, θερμαίνει τη γη. Ήδη από τους Ρωμαίους, η αρχή του μήνα σηματοδοτούνταν από τον εορτασμό της Αγαθής Θεάς ενώ σε όλη τη διάρκειά του τελούνταν γιορτές συνδεδεμένες με την ευφορία των αγρών.

Η φυσιογνωμία του Μαΐου στη λαϊκή αντίληψη είναι δίσημη: συνυπάρχει σ αυτήν το καλό και το κακό, η αναγέννηση και ο θάνατος. Όλες αυτές οι ιδιότητες συγκλίνουν και συγκεντρώνονται στην πρώτη του μέρα, την Πρωτομαγιά. Ο εθιμικός εορτασμός της ως της τελικής νίκης του καλοκαιριού κατά του χειμώνα και της κατίσχυσης της ζωής επί του θανάτου έχει μακρότατη παράδοση με ρίζες που ανάγονται σε προχριστιανικές αγροτικές λατρευτικές τελετές που αποσκοπούσαν στη γονιμότητα των αγρών και, κατ επέκταση, και των ζώων και των ανθρώπων.

Οι αρχαίοι Έλληνες, ως φλογεροί φυσιολάτρες, γιόρταζαν το άνοιγμα των λουλουδιών και το φτάσιμο της άνοιξης. Από τα αρχαιότερα χρόνια του πολιτισμού τους, που έφθασε στην Ελλάδα από τη Θράκη το ρόδο, μαζί με τις Ορφικές διδασκαλίες, το άνθος αυτό έγινε σύμβολο και υμνήθηκε ως η νύμφη των ανθέων. Ο Ανακρέων ύμνησε έτσι το άνθος αυτό του Μαγιού:

***«Ρόδον, άνθος των ερώτων
αναμίξωμεν τω Βάκχῳ***

***ρόδον, ω+ ωραίων άνθος
ενθέντες τοις κροτάφοις
ευθυμήσωμεν εν τούτοις».***

Η γιορτή, όμως, της άνοιξης, η αρχαία Πρωτομαγιά, πήρε σιγά-σιγά κι επίσημη μορφή. Από τις παλαιότερες γιορτές, δημιουργήθηκαν τα Ανθεστήρια, η γιορτή των λουλουδιών. Αυτή ήταν η πρώτη επίσημη γιορτή ανθέων των Ελλήνων. Ιδρύθηκε πρώτα στην Αθήνα, όπου με μεγαλοπρέπεια βάδιζαν προς τα ιερά πομπές με κανηφόρες, που έφερναν άνθη. Έπειτα τα Ανθεστήρια διαδόθηκαν και σ άλλες πόλεις της Ελλάδος και πήραν πανελλήνια μορφή.

Στα Ανθεστήρια της Ελλάδας «ανασταινόταν» ο... σκοτωμένος Ευάνθης θεός, επίθετο του Διόνυσου, που από το χυμένο αίμα του φύτευσε, σύμφωνα με το μύθο, η άμπελος. Δρώμενο της Πρωτομαγιάς στην Ελλάδα κατά τα νεότερα χρόνια ήταν η ανάσταση του Μαγιοπούλου. Ένας έφηβος εμμείτο στα ξέφωτα του δάσους τον πεθαμένο, τάχατες, Διόνυσο. Κοπέλες τον στόλιζαν με άνθη και του τραγουδούσαν τον «κομμό, το θρήνο και τον οδυρμό, μέχρι που να «αναστηθεί» και μαζί με αυτόν όλη η φύση.

Όταν η ειδωλολατρία προσωποποίησε τις ιδιότητες της Φύσης και τις προσκύνησε σαν συγκεκριμένους θεούς, τότε τις αρχικές εκείνες γιορτές της Άνοιξης μοιράστηκαν μεταξύ τους η Ίσιδα, ο Διόνυσος, η Δήμητρα, ο Απόλλωνας, η Χλωρίδα (Flora) και αν κάποιος άλλος θεός θεωρήθηκε επόπτης της φυσικής παραγωγής ή αίτιος της βλάστησης των φυτών.

Και λοιπόν αντί για την αρχική και ενστικτώδη εκείνη χαρά των ανθρώπων από τη θέα της ζωής που ξαναγεννιέται στη φύση, γιόρταζαν οι δικοί μας πρόγονοι , από υποχρέωση πια, γιορτές, σαν τα Ανθεσφόρια περίπου, τα Ηροσάνθεια, τα Χλόεια, τα Θαλήσια και τέλος τα περίφημα Διονύσια για των οποίων την εξύμνηση συναγωνίζονται οι μεγαλύτεροι λυρικοί ποιητές της Ελλάδας που για την ανοιξιάτικη λαμπρότητά τους ψάλλει ο ουράνιος Πίνδαρος ότι:

***Φοίνικος έρνος οπότ'οιχθέντος Ωράν θαλάμου.
Εύοδμον επαιωσιν έαρ, φυτά νεκτάρεα.
Τότε βάλλεται , τότ'έπ'αμβρόταν χέρσον εραταί
ίων φόβαι ρόδα τε κόμαισι μίγνυται,
αχεί τ'ομφαί μελέων συν αυλοίς,
αχεί τε Σεμέλαν ελικάμπυκα χοροί.***

(Το βλαστάρι του φοίνικα, των Ωρών σαν ανοίξει ο θάλαμος και τα μυρωδάτα φυτά μυριστούν την εύοσμη άνοιξη, τότε πετιέται, τότε στη γη των αθανάτων σωρός χαριτωμένοι μενεξέδες και τριαντάφυλλα με τα μαλλιά ανακατεύεται και ηχεί γλυκιά φωνή με λυρικούς αυλούς και σέρνουνε χορούς για την ανθοστεφάνωτη Σεμέλη).

Αργότερα, με το πέρασμα των αιώνων, η αρχική έννοια της Πρωτομαγιάς χάθηκε και τα έθιμα επιβίωσαν απλώς ως λαϊκές γιορτές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται περιφορά δέντρων, πράσινων κλαδιών ή στεφάνων με λουλούδια, ανακήρυξη του βασιλιά ή της βασίλισσας του Μάη, χορός γύρω από ένα δέντρο ή ένα στολισμένο κοντάρι-γαϊτανάκι. Πρόκειται για μια από τις ελάχιστες γιορτές χωρίς θρησκευτικό περιεχόμενο που έχουν διατηρηθεί ως τις μέρες μας με εκδηλώσεις που απαντώνται στον λαϊκό πολιτισμό πολλών ευρωπαϊκών λαών.

Το στεφάνι

Το πρωτομαγιάτικο στεφάνι είναι, σχεδόν, το μοναδικό έθιμο που εξακολουθεί να μας συνδέει με την παραδοσιακή Πρωτομαγιά, μια γιορτή της άνοιξης και της φύσης με πανάρχαιες ρίζες, πλούσια σε εκδηλώσεις σε παλαιότερες εποχές. Στις μέρες μας η Πρωτομαγιά με το μάζεμα των λουλουδιών για το πρωτομαγιάτικο στεφάνι, ενισχύει τις σχέσεις του ανθρώπου με τη φύση, από την οποία οι περισσότεροι έχουμε απομακρυνθεί, ζώντας στις πόλεις.

Σύμφωνα με τη διευθύντρια του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, Αικατερίνη Καμηλάκη, το στεφάνι κατασκευαζόταν με βέργα από ευλύγιστο και ανθεκτικό ξύλο κλήματος ή άλλο και στολιζόταν με λουλούδια και κλαδάκια καρποφόρων δέντρων, όπως η αμυγδαλιά, η συκιά και η ροδιά. Ακόμα, το διακοσμούσαν με στάχυα από σιτάρι και κριθάρι, με κρεμμύδι αλλά και σκόρδο για το μάτι. Η χρησιμοποίηση πρασινάδας και όχι τόσο λουλουδιών με σκοπό τη μετάδοση της γονιμότητάς τους ήταν το κύριο χαρακτηριστικό των μαγιάτικων συνηθειών. Στον αγροτικό χώρο, μάλιστα, δε θεωρείτο απαραίτητο το πλέξιμο στεφανιών. Αρκούσε η τοποθέτηση πάνω από την πόρτα του σπιτιού μιας δέσμης από χλωρά κλαδιά ελιάς, συκιάς, νερατζιάς, πορτοκαλιάς και άλλα μαζί με λουλούδια. Απαραίτητη ήταν, επίσης, η ύπαρξη μεταξύ τους φυτών αποτρεπτικών... του κακού, όπως είναι η τσουκνίδα, το σκόρδο και άλλα.

Σύμφωνα με κείμενο του καθηγητή Κλασικής Αρχαιολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, Μιχάλη Τιβέριου, το μαγιάτικο κλαδί ή το άνθινο στεφάνι, έχει κατά πάσα πιθανότητα τις ρίζες του στην αρχαιότητα: «Είναι γνωστό ότι στην αρχαία Ελλάδα τέτοια κλαδιά ή στεφάνια τα χρησιμοποιούσαν πολύ συχνά. Δεν είναι υπερβολικό να πούμε ότι δεν έλειπαν από καμία σημαντική εκδήλωση του δημόσιου, ιδιωτικού και θρησκευτικού βίου. Επιπλέον, είναι αξιοπρόσεκτο ότι μια σημαντική γιορτή ενός μήνα των αρχαίων, του Θαργηλίωνος, που αντιστοιχούσε, περίπου, με το δικό μας Μάιο, περιλάμβανε στα δρώμενά της την κατασκευή ενός κλαδιού ανάλογου με το μαγιάτικο. Το κλαδί αυτό δεν το έφτιαχναν με άνθη, αλλά με κλαδιά οπωροφόρων δέντρων, στα οποία αναρτούσαν κρεμμύδι και σκόρδο».

Στις μέρες μας που έχουμε καθιερώσει στεφάνια από λουλούδια του αγρού ή των κήπων, τα οποία τοποθετούμε για μερικές μέρες στην κύρια είσοδο των σπιτιών μας. Δύσκολα μπορεί, πια, να ανιχνευτεί συμβολισμός στο σύγχρονο πρωτομαγιάτικο στεφάνι, κατά το Μιχάλη Τιβέριο, αφού για τους περισσότερους δεν αποτελεί, ίσως, τίποτα περισσότερο από μια όμορφη και μυρωδάτη σύνθεση λουλουδιών, χωρίς να παραπέμπει σε συσχετισμούς σύμφωνα με τους οποίους «χαρίζει» στους ενοίκους ενός σπιτιού υγεία, καλή τύχη, ειρήνη, ευτυχία και ευφορία. Σίγουρα, όμως, η κατασκευή του χαρίζει ευφορία σε μεγάλους και μικρούς, που ξεφεύγοντας από τις πόλεις αναζητούν τη χαρά της άνοιξης στην ολάνθιστη φύση.

http://www.valentine.gr/protomaia_gr.php

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΖΙΝ

Η ιστορία του τζιν -ενός κατεξοχήν αμερικάνικου ενδύματος- είναι περίπου τόσο παλιά, όσο κι αυτή της ίδιας της Αμερικής. Από μία εκδοχή του συγκεκριμένου υφάσματος ήταν κατασκευασμένα τα πανιά στις καραβέλες *Νίνα*, *Πίντα* και *Σάντα Μαρία*, με τις οποίες έφτασε το 1492 στον Νέο Κόσμο ο Χριστόφορος Κολόμβος.

Περίπου τρεισήμισι αιώνες αργότερα, το 1850, ένας 20χρονος βαυαρός μετανάστης, ο Λιβιά Στρος, ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη για την Καλιφόρνια, ακολουθώντας το ρεύμα των χρυσοθήρων. Πωλούσε το ανθεκτικό караβόπανο, που είχε χρησιμοποιήσει ο Κολόμβος, για την κατασκευή σκηνών και σκεπάστρων για τα βαγονέτα. Αυτό που χρειάζονταν, όμως, περισσότερο οι χρυσοθήρες ήταν ρούχα που να αντέχουν στις δοκιμασίες της Άγριας Δύσης.

Έτσι, ο Στρος σκέφτηκε να χρησιμοποιήσει το ύφασμά του για να φτιάξει ανθεκτικά παντελόνια. Τα παρουσίασε στις 6 Ιουνίου 1850 κι έγιναν ανάρπαστα. Λόγο της γενοβέζικης καταγωγής τους -τζένσοαν για τους αμερικανούς- ονομάστηκαν *τζινς*.

Σύντομα, όμως, οι χρυσοθήρες άρχισαν να διαμαρτύρονται ότι το σκληρό караβόπανο τους προκαλούσε διάφορους ερεθισμούς. Για το λόγο αυτό, ο Στρος αποφάσισε να αντικαταστήσει το ύφασμα με ένα γαλλικό βαμβακερό, διαγώνιας ύφανσης, το οποίο ονομαζόταν *Serge de Nimes* κι έγινε γνωστό ως *ντένιμ* - δίμιτο στα ελληνικά.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετώπιζαν οι εργάτες στα ορυχεία ήταν ότι οι τσέπες τους σκίζονταν εύκολα. Τη λύση σκέφτηκε ένας πελάτης του Στρος, ο Τζέικομπ Ντέιβις, και δεν ήταν άλλη από τις μεταλλικές κόπιτσες που φέρουν και τα σημερινά τζινς. Όμως, δεν διέθετε τα απαραίτητα χρήματα για να κατοχυρώσει την ιδέα του. Πρότεινε, λοιπόν, στον Λιβιά Στρος να πληρώσει εκείνος για την πατέντα και να μοιραστούν τα κέρδη από την εμπορική εκμετάλλευσή της. Το πρώτο παντελόνι με κόπιτσες πωλήθηκε στις 20 Μαΐου του 1874, στην τιμή των 13 δολαρίων η δωδεκάδα.

Τα πρώτα τζιν, έως τις αρχές του 1860, ήταν μπλε, αλλά ήδη είχαν τον κωδικό 501. Τότε ήταν που κυριάρχησε το μπλε, καθώς είναι το χρώμα που λερώνεται λιγότερο. Η δερμάτινη ετικέτα, που απεικονίζει δύο άλογα να τραβούν ένα τζιν, προστέθηκε στο πίσω μέρος του παντελονιού το 1886. Η εταιρία *Levi Strauss & Co*, η οποία είχε ιδρυθεί από το 1853, χρησιμοποίησε αυτή την παράσταση για να διαφημίσει την ανθεκτικότητα των προϊόντων της.

Μέχρι τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο το τζιν παρέμεινε ένα ρούχο εργασίας. Στη δεκαετία του '50 η εξέγερση των νέων ενάντια στον κοινωνικό κομφορμισμό έφερε τη μαζική εξάπλωσή του. Μία έρευνα το 1958 στις Η.Π.Α. αποκάλυπτε ότι το 90% των νέων φορούσε το τζιν σε όλες τις περιστάσεις. Ανάλογη πορεία ακολούθησε και

στην Ευρώπη, ενώ το 1970 αποτέλεσε τη νέα πρόταση στις παριζιάνικες πασαρέλες από τον γάλλο σχεδιαστή μόδας Υβ Σεν Λοράν.

ΠΗΓΗ: www.sansimera.gr

Η Ιστορία του Ρολογιού ή ... κάπως έτσι ξεκίνησαν όλα!

Από αρχαιοτάτων χρόνων ο άνθρωπος αναζητούσε μέσω της παρατήρησης του ουρανού και των πλανητών όπως η γη και η σελήνη να εξηγήσει τα καιρικά φαινόμενα και τις εποχές του χρόνου. Με την εξέλιξη του ανθρώπινου είδους και των δραστηριοτήτων του άρχισε να γίνεται επιτακτική η ανάγκη για μέτρηση του χρόνου... μία ανάγκη που μέσα από μία πορεία χιλιάδων ετών μας οδηγεί στα σύγχρονα ρολόγια. Για το ποιος υπήρξε ο πρώτος και απόλυτος εφευρέτης του ρολογιού δεν είναι σήμερα πλέον ξεκάθαρο καθώς το ρολόι πέρασε από αμέτρητες μορφές εξέλιξης που χάνονται στα βάθη των αιώνων. Ας δούμε σε μία επιγραμματική χρονολογική αναδρομή στο παρελθόν τους σημαντικότερους σταθμούς στην ιστορία του ρολογιού....

Προϊστορία και Αρχαιότητα

2.679 πΧ Στην Κίνα εμφανίζονται τα πρώτα ηλιακά ρολόγια. Το Ηλιακό Ρολόι δεν ήταν τίποτε άλλο από ένα δοκάρι στερεωμένο πάνω σε μία επίπεδη διαιρεμένη σε χρονικά διαστήματα επιφάνεια και μετρούσε το χρόνο βάσει της σκιάς που έπεφτε με τη βοήθεια του ήλιου πάνω στην επιφάνεια αυτή

1.530 πΧ Κάνουν στην Αίγυπτο την πρώτη εμφάνισή τους εξελιγμένες κλειψύδρες με νερό. Καθότι τα ηλιακά ρολόγια είχαν το μεγάλο μειονέκτημα να εξαρτώνται από την ηλιοφάνεια και η χρήση τους δε μπορούσε να γίνει αφότου ο ήλιος έδυε, κατασκευάζονται και χρησιμοποιούνται οι πρώτες κλειψύδρες, δηλ. ένα κάθετο σύστημα με δύο χώρους που συγκοινωνούσαν μεταξύ τους μέσω στενού ισθμού. Ο ένας από τους δύο χώρους περιείχε ποσότητα νερού (εδώ μάλλον ανάγεται και η έκφραση «ο χρόνος κυλάει») ή και άμμου, που έπεφτε στο χώρο που βρισκόταν κάτω από τον πρώτο μέσα σε ένα σταθερό χρονικό διάστημα. Χρήση κλειψύδρων κάνουν πέρα των Αιγυπτίων, οι Βαβυλώνιοι και φυσικά οι Αρχαίοι Έλληνες

550 πΧ Ο μαθητής του Θαλή, Αναξίμανδρος διακρίνεται στην κατασκευή των περίφημων ηλιακών του ρολογιών

380 πΧ Ο Πλάτων τοποθετεί στον κήπο της Ακαδημίας κλειψύδρα νερού που μέσω πίεσης του αέρα σφυρίζει αχνά σαν ήχος φλογέρας

263 πΧ Το πρώτο Δημόσιο ηλιακό ρολόι στήνεται από τον PAPIRIUS CURSOR στη Ρώμη

150 πΧ Ο Κτησίβιος εξ Αλεξανδρίας κατασκευάζει στην Ελλάδα μία αυτόματη κλειψύδρα που για εισροή και εκροή νερού χρησιμοποιεί τροχούς. Χρησιμοποιούνται οι πρώτοι αστρολάβοι, αστρονομικό όργανο

παρατήρησης του Ήλιου και των αστερών με μεγάλη μεταγενέστερη εξέλιξη. Η εφεύρεσή τους αποδίδεται στον Έλληνα Ίππαρχο τον 2ο αι. π.Χ και αποτελεί προπομπό του Μηχανισμού των Αντικυθήρων ενός εξαιρετικού πιο πολύπλοκου και εξελιγμένου οργάνου που χρονολογείται στον 1ο αι. πΧ

Εποχή μ.Χ. και Μεσαίωνας

725 Στην Κίνα κατασκευάζεται από τους HSING και LIAN LINGH TSAN το πρώτο ρολόι με escapement = σύστημα διαφυγής.

1284 Το πρώτο μηχανικό μεγάλο ρολόι λειτουργεί στον καθεδρικό Ναό του Exeter (England).

1300 Ξεκινά μία περίοδος όπου τα μεγάλα μηχανικά ρολόγια με γρανάζια κατασκευάζονται συνεχώς και κοσμούν εκκλησίες , δημαρχεία και πύργους.

Αναγέννηση

1509 Ο PETER HENLEIN κατασκευάζει πρώτος στη Νυρεμβέργη «φορητά» ρολόγια τσέπης.

1525 Εμφανίζονται τα πρώτα επιτραπέζια ρολόγια και ακολουθούν τα ρολόγια τοίχου

1550 Κατασκευάζονται ρολόγια τσέπης οβάλ σχήματος γνωστά και ως «αυγά Νυρεμβέργης»

1555 Στη Γενεύη εμφανίζονται ρολόγια τσέπης με κινητές φιγούρες

1573 Εισάγεται για πρώτη φορά ο λεπτοδείκτης

1584 Ο JOST BUERGI κατασκευάζει στο Kassel τα πρώτα ρολόγια ακριβείας

Baroque & Rokoko

1773 Ο CHRISTIAN HUYGENS περιγράφει την κατασκευή ενός βελτιωμένου εκκρεμούς με ώρες, λεπτά και δευτερόλεπτα

1681 Ο DANIEL JEAN RICHARD κατασκευάζει ρολόγια τσέπης στη Neuenburger Jura (Ελβετία). Από εδώ θα ξεκινήσει αργότερα η παγκοσμίως γνωστή και κυρίαρχη ελβετική Ωρολοβιομηχανία.

1730 Ο FRANZ ANTON KETTERER από το Schoenwald (στο Schwarzwald =Μέλανα Δρυμό) κατασκευάζει τον πρώτο Κούκο.

1815 Ο RAMIS κατασκευάζει το πρώτο ηλεκτροκίνητο ρολόι

Νεότερη Εποχή

1860 Έχει ήδη αρχίσει η βιομηχανοποιημένη κατασκευή ρολογιών και μειώνεται η κατασκευή στο χέρι. Πλέον χειρονακτικά γίνεται κυρίως η συντήρηση και επισκευή

1911 Την 1. Μάη εκπέμπονται από τον Πύργο του Άιφελ τα πρώτα χρονικά σήματα ώρας στην Ευρώπη (στην Αμερική είχε ήδη γίνει) μέσω πομπού κατασκευής του GUSTAVE FERRIE. Οριστικοποιείται το Greenwich ως μηδενικός μεσημβρινός

Μοντέρνοι Καιροί

1921 Χρησιμοποιούνται οι πρώτοι κρύσταλλοι quartz

1930 Αρχίζει η μαζική βιομηχανοποιημένη παραγωγή ρολογιών χειρός αφήνοντας για πάντα πίσω την εποχή όπου κάθε ρολόι ήταν ένα απόλυτα μοναδικό και ξεχωριστό κομμάτι.

1952 Τα πρώτα ηλεκτρονικά ρολόγια εμφανίζονται

Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων

Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων: αυστηρά μόνο για νέους!

Την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορούν να έχουν όλοι οι νέοι, ηλικίας 13 - 30 ετών. Ισχύει για ένα χρόνο, στοιχίζει 10 ευρώ και μπορείς να την ανανεώνεις κάθε χρόνο μέχρι να κλείσεις τα 30. Πρόκειται για εκπαιδευτική και όχι πιστωτική ή χρεωστική κάρτα.

Ανακάλυψε την Ευρώπη με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων!

Με την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορείς να απολαμβάνεις ειδικά προνόμια και αγαθά τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε 37 χώρες του εξωτερικού!

Κατάλογος εκπνώσεων

Ο κατάλογος είναι μεγάλος! Απλά δείχνεις την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων και έχεις ειδική έκπτωση σε προϊόντα, και υπηρεσίες όπως:

Πολιτισμός: κινηματογράφοι, θέατρα, μουσεία, πολιτιστικές εκδηλώσεις, συναυλίες...

Καταστήματα: ρούχων, οπτικά, κομμωτήρια, ινστιτούτα αισθητικής, γυμναστήρια, κοσμηματοπωλεία, βιβλιοπωλεία, ποδήλατα, είδη σπιτιού/δώρων...

Διασκέδαση/Φαγητό: εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, club...

Εκπαίδευση: φροντιστήρια ξένων γλωσσών, σεμινάρια πληροφορικής...

Τουρισμός: ταξιδιωτικά πρακτορεία, ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, camping, ενοικιάσεις αυτοκινήτων...

Για τις εκπνώσεις στο εξωτερικό μπορείς να ενημερωθείς στο www.european youthcard.org

Διαδικασία απόκτησης της κάρτας στα γραφεία στην Αθήνα

- Υποβολή της online αίτησης.
- Αποστολή αίτησης με μία φωτογραφία ταχυδρομικά στην παρακάτω διεύθυνση:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΡΤΑ ΝΕΩΝ:

ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΧΑΡΝΩΝ 417, 11143 ΑΘΗΝΑ

Για τους δύο παραπάνω τρόπους:

1) Η κάρτα επιδίδεται επί τόπου (αντικαταβάλλοντας 10 ευρώ), όταν ο ενδιαφερόμενος είναι παρόν στη δηλωθείσα διεύθυνση κατά την παράδοσή της από τον υπάλληλο της Γενικής Ταχυδρομικής.

2) Αν ο αιτών απουσιάζει από τη διεύθυνση αποστολής, κατά την παράδοση της κάρτας, τότε λαμβάνει ειδοποίηση (είτε έντυπη είτε μέσω μηνύματος SMS είτε τηλεφωνικώς) και την παραλαμβάνει, από το πλησιέστερο κατάστημα της Γενικής Ταχυδρομικής, πληρώνοντας 10 ευρώ. Σε περίπτωση που η κάρτα δεν παραληφθεί ο φορέας μας δεν θα προχωρά σε επαναποστολή εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις.

- Επίσκεψη στα γραφεία του Ιδρύματος Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης και επί τόπου απόκτηση της κάρτας, έχοντας μαζί μια πρόσφατη φωτογραφία (τύπου ταυτότητας) και ταυτότητά. Η πληρωμή της συνδρομής θα πραγματοποιείται σε υποκατάστημα τραπεζής Πειραιώς, πλησίον των γραφείων.

Διαδικασία απόκτησης της κάρτας στα γραφεία στη Θεσσαλονίκη

Οι ενδιαφερόμενοι για έκδοση Κάρτας μπορούν να προσέρχονται στα γραφεία του παραρτήματος στο Δημαρχιακό Μέγαρο Θεσσαλονίκης, στην οδό Βασ. Γεωργίου Α' 1 στο γραφείο 24 Ε, έχοντας μαζί τους, μια πρόσφατη φωτογραφία (τύπου ταυτότητας) και την ταυτότητά τους. Η πληρωμή της συνδρομής θα πραγματοποιείται σε υποκατάστημα τραπεζής Πειραιώς, πλησίον των γραφείων.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ..ΤΟΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΣ

Επειδή το τεύχος αυτό είναι και το τελευταίο, σκεφτήκαμε να σας πούμε δυο λόγια για μας που το δημιουργήσαμε, μ' έναν πρωτότυπο τρόπο, συνδέοντας, δηλαδή, την ημερομηνία γέννησης του καθενός μας μ' ένα ιστορικό γεγονός, μια ιστορική φυσιογνωμία ή ένα διάσημο πρόσωπο που επιλέξαμε.

Ελπίζουμε να σας φανεί ενδιαφέρον!

Με λένε Εμπρού, μένω στα Αρριανά και είμαι 17 χρονών. Μου αρέσει να ακούω μουσική. Όταν τελειώσω το σχολείο θέλω να γίνω δασκάλα ή νηπιαγωγός, γιατί μου αρέσει να ασχολούμαι με τα παιδιά. Γεννήθηκα στις 25 Φεβρουαρίου, την ίδια μέρα μ' έναν διάσημο ζωγράφο, το Ρενουάρ.

Ο Πιερ Ωγκύστ Ρενουάρ (Pierre Auguste Renoir) ήταν Γάλλος ζωγράφος και εκπρόσωπος του ιμπρεσιονισμού.

Είμαι η Άννα, και είμαι 18 χρονών. Γεννήθηκα στη Ρωσία και τώρα μένω στην Ελλάδα στις Σάπες και πηγαίνω σχολείο, στη Β' Λυκείου. Γεννήθηκα στις 15 Απριλίου.

Στις 15 Απριλίου 1912, βυθίζεται ο **Τιτανικός** .Βρετανικό πολυτελές υπερωκεάνειο, που βυθίστηκε κατά τη διάρκεια του παρθενικού του ταξιδιού από το Σαουθάμπτον στη Νέα Υόρκη, όταν προσέκρουσε σε παγόβουνο, παρασέρνοντας στον υγρό του τάφο 1.514 από τους 2.224 επιβαίνοντες.Ο *Τιτανικός* είναι, ίσως, το πιο διάσημο πλοίο όλων των εποχών. Η μνήμη του παραμένει ολοζώντανη στις ημέρες μας, μέσα από πολυάριθμα βιβλία, εκατοντάδες ταινίες και εκθέσεις.

Με λένε Ελένη και είμαι 17 ετών. 5-1997, αλλά μένω στις Σάπες. Στον λόγω του φορτωμένου διαβάζω λογοτεχνικά βιβλία και Γιάννη Ρίτσο και τον Αρθούρο Μενέλαο Λουντέμη και τον Fyodor rock, και συγκεκριμένα DOORS και σχολείο θα ήθελα να σπουδάσω Ιστορίας Αρχαιολογίας του ΑΠΘ.

Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη στις 8-ελεύθερο χρόνο μου(αν υπάρχει προγράμματος) , μού αρέσει να ποιήσω. Από ποιητές αγαπώ τον Ρεμπώ, ενώ από λογοτέχνες τον Dostoyevsky. Από μουσική ακούω Led Zeppelin .Όταν τελειώσω το στη Νομική σχολή ή στο τμήμα

Κάθε χρόνο στις 8 και 9 Μαΐου ο ΟΗΕ τιμά την «**Ώρα Μνήμης και Συμφιλίωσης** για όσους έχασαν τη ζωή τους κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου ,ένα διήμερο μνήμης για τα θύματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο διεθνής οργανισμός προτρέπει τα κράτη-μέλη του να διοργανώσουν εκδηλώσεις αφιερωμένες στο νόημα του διημέρου. Στις 23:01 της 8ης Μαΐου 1945 έληξε ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος στην Ευρώπη με την άνευ όρων παράδοση της Ναζιστικής Γερμανίας.

Με λένε Μελικέ 17 χρονών είμαι. Μένω από τον Έβρενο. Στον ελεύθερο χρόνο μου ακούω μουσική, βλέπω τηλεόραση και διαβάζω βιβλία.

Στις 13 Φεβρουαρίου, ημέρα των γενεθλίων μου, και γιορτάζει το ραδιόφωνο ανά τον κόσμο.

Ο **εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Ραδιοφώνου** καθιερώθηκε από την UNESCO στις 29 Σεπτεμβρίου 2011, έπειτα από πρόταση της Ισπανικής Ακαδημίας Ραδιοφώνου. Σκοπός της Παγκόσμιας Ημέρας Ραδιοφώνου είναι ο εορτασμός του ραδιοφώνου ως Μέσου Μαζικής Επικοινωνίας, η βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ των ραδιοφωνικών οργανισμών και η ενθάρρυνση των μεγάλων διεθνών δικτύων, όσο και των τοπικών ραδιοφώνων, να προωθήσουν την πρόσβαση στην πληροφόρηση και την ελευθερία της έκφρασης στα ερτζιανά.

Με λένε **Ογκιούν** .Είμαι από τα Άμφια . Γεννήθηκα στις 29 – 1 – 1997 . Μου αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο και βόλεϊ . Όταν τελειώσω το σχολείο θέλω να γίνω δημοσιογράφος.

Στις 29 Ιανουαρίου μιας άλλης χρονιάς, του 1860 πέθανε ο **Αντόν Τσέχωφ**. Ήταν Ρώσος ιατρός, δραματουργός και συγγραφέας, ο οποίος θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους συγγραφείς διηγημάτων στην ιστορία .

Με λένε Οζγκέ . Είμαι 17 χρονών .Μένω στο Αγιοχώρι .Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση και να ακούω μουσική. Θέλω να γίνω φαρμακοποιός.

Τα γενέθλιά μου είναι στις 14 Αυγούστου. Την ίδια μέρα γεννήθηκε

ο **Γιαννούλης Χαλεπάς**, ο πιο διακεκριμένος γλύπτης της νεότερης Ελλάδας.

Τα έργα του — εκ των οποίων περισώθηκαν περίπου 150 — είναι κλασικά στην σύλληψή τους. Ένα από τα πιο γνωστά γλυπτά του είναι η *Κοιμωμένη*.

Με λένε Οκταί είμαι 17 χρονών είμαι από το χωριό Ήπιο. Μου αρέσει να παίζε ποδόσφαιρο και βόλεϊ.

Ονομάζομαι Μαυροειδή Κωνσταντίνα και γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη (8 Μαΐου 1997).

Στις 8 Μαΐου το 1945 ο γαλλικός στρατός σκότωσε χιλιάδες πολίτες κατά τη Σφαγή του Σετίφ στην Αλγερία.

Τον ελεύθερο μου χρόνο ασχολούμαι με την φωτογραφία και την ζωγραφική και ακούω μουσική (Black Metal). Στο παρελθόν είχα λάβει μέρος σε δύο διαγωνισμούς, τοξοβολίας και ιππασίας καθώς τα άλογα είναι η αδυναμία μου.

Το Project, φέτος ήταν τελείως διαφορετικό, καθώς όλοι γίναμε δημοσιογράφοι και συντάξαμε ένα περιοδικό. Είμαι πολύ ενθουσιασμένη και ευχαριστημένη με το αποτέλεσμα!

Με λένε Παύλο και είμαι από τη Συκορράχη. Μου αρέσει στον ελεύθερο χρόνο μου να ασχολούμαι με διάφορα πράγματα, όπως τα μηχανάκια, οι οικοδομικές εργασίες και ό,τι έχει σχέση με αυτά. Η πιο αγαπημένη μου απασχόληση είναι το ψάρεμα.

Το πρότζεκτ είναι ένα πάρα πολύ ωραίο μάθημα. Μου αρέσει πολύ γιατί φτιάχνουμε διάφορα πράγματα και ΕΜΑΘΑ ΝΑ ΓΡΑΦΩ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Την ημερομηνία της γέννησής μου, αλλά το 1941, ολοκληρώνεται το **μνημείο των 4 προέδρων των ΗΠΑ, στο όρος Ράσμορ**

Πρόκειται για τις μορφές τεσσάρων προέδρων των Η.Π.Α., ύψους 18 μέτρων, τις οποίες σκάλισαν σε μια γρανιτένια πλαγιά του όρους Ράσμορ ο γλύπτης Gutzon Borglum και ο γιος του Λίνκολν. Οι τέσσερις πρόεδροι είναι, από αριστερά προς τα δεξιά: ο Τζωρτζ Ουάσινγκτον, ο Τόμας Τζέφερσον, ο Θεόδωρος Ρούζβελτ και ο Αβραάμ Λίνκολν. Η ιδέα για την κατασκευή του μνημείου αποδίδεται στον ιστορικό Ντόαν Ρόμπινσον. Το μνημείο επισκέπτονται κάθε χρόνο δύο εκατομμύρια άνθρωποι.

Με λένε Οστζάν, είμαι 19 χρονών, είμαι από τον Κέχρο, μου αρέσει να παίζω ποδόσφαιρο, και μου αρέσει πάρα πολύ το κυνήγι ..
Όταν τελειώσω το σχολείο θέλω να γίνω ψυχολόγος.
Είμαι γεννημένος 1-6-1995, εκείνη την ημέρα δεν έγινε τίποτα σημαντικό εκτός από το ότι **γεννήθηκα εγώ!!** 😊

Ονομάζομαι Πικρία Κιουρτζίδου γεννήθηκα στις 21/02/97.

Μ'αρέσει η μουσική, να τραγουδάω και να βλέπω ταινίες με τους φίλους μου.

Θα ήθελα πάρα πολύ η να σπουδάσω κάπου στο εξωτερικό, αλλά δεν ξέρω που ακριβώς.

Γεννήθηκα την παγκόσμια μέρα της μητρικής γλώσσας.

Η **Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας** καθιερώθηκε με πρωτοβουλία της UNESCO, για την προώθηση της γλωσσικής πολυμορφίας και τη διάσωση των ολιγότερο ομιλουμένων γλωσσών.

Με λένε Πινάρ. Είμαι 17 χρονών. Μένω στο Λύκειο. Μου αρέσει να βλέπω τηλεόραση, να ακούω μουσική και να περνάω την ώρα μου με τις φίλες μου. Θέλω να γίνω δασκάλα ή νηπιαγωγός.

Γεννήθηκα στις 5 Ιουλίου, αλλά σκέφτηκα να κάνω τη διαφορά και να μη γράψω για κάτι σημαντικό που έγινε την ίδια μέρα. Γράφω λοιπόν για ...μένα και το ζώδιό μου.

Καρκίνος

Κύρια χαρακτηριστικά του Καρκίνου είναι η ανθρωπιά, η ευαισθησία, η τρυφερότητα, ο συναισθηματικός πλούτος, η οικογενειακή ζωή, οι συχνές μεταβολές και ανακατατάξεις, η διαίσθηση, αλλά και η υποχωρητικότητα, η ανασφάλεια, η δυσπιστία. Διακατέχεται από έντονη συναισθηματικότητα σε όλους τους τομείς της ζωής του και όλα τα γεγονότα τον επηρεάζουν εις βάθος. Θέλει να έχει την αποδοχή των άλλων και δεν μένει σε ένα περιβάλλον που δεν αισθάνεται άνετα. Επηρεάζεται πολύ από την γνώμη που έχουν οι άλλοι γι αυτόν και στεναχωριέται ιδιαίτερα όταν τον σχολιάζουν αρνητικά. Οι διαθέσεις του μεταβάλλονται από στιγμή σε στιγμή.

Ονομάζομαι
Γεννήθηκα στις
Στον ελεύθερο
και να βγαίνω
Στο φετινό
ευχάριστο το
κάθε φορά που
διαφορετικό.

Κιουρτζίδου Σοφία.
17 Φεβρουαρίου.
χρόνο μου ,μου αρέσει να ακούω μουσική
βόλτα με φίλους .
project πέρασα πολύ ωραία. Ήταν πολύ
μάθημα και έχω να θυμάμαι πολλά, γιατί
είχαμε μάθημα κάναμε και κάτι

Εγώ σκέφτηκα να αναφερθώ σε έναν διάσημο, που ανήκει στο ίδιο ζώδιο με μένα, **τον Ιούλιο Βερν**
Ο Ιούλιος Βερν (Jules Verne, 8 Φεβρουαρίου 1828 - 24 Μαρτίου 1905) ήταν Γάλλος μυθιστοριογράφος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας, ιδιαίτερα γνωστός για τα περιπετειώδη μυθιστορήματά του και τη βαθιά επιρροή του στο λογοτεχνικό είδος της επιστημονικής φαντασίας. Είναι περισσότερο γνωστός από τα μυθιστορήματά του **Ταξίδι στο Κέντρο της Γης** (1864), **20.000 λεύγες κάτω από τη θάλασσα** (1870) και **Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες** (1873). Ο Βερν έγραψε για αεροπορικά και διαστημικά ταξίδια πριν εφευρεθούν πρακτικά τα αεροπλάνα και πριν επινοηθούν τα πρακτικά μέσα ενός διαστημικού ταξιδιού. Είναι ο δεύτερος πιο μεταφρασμένος συγγραφέας στον κόσμο (μετά την Αγκάθα Κρίστι). Μερικά από τα βιβλία του γυρίστηκαν σε κινηματογραφικές ταινίες, κινούμενα σχέδια και τηλεοπτικές σειρές. Ο Βερν αναφέρεται συχνά ως ο "Πατέρας της Επιστημονικής Φαντασίας", τίτλο που μερικές φορές μοιράζεται με τον Χιούγκο Γκέρνσμπak και τον Χ. Τζ. Γουέλ.

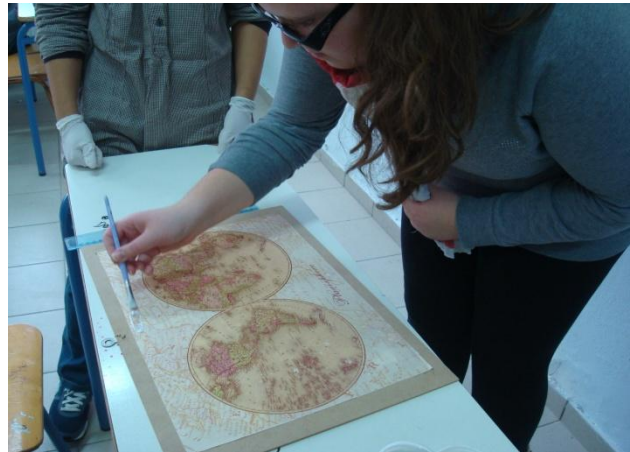
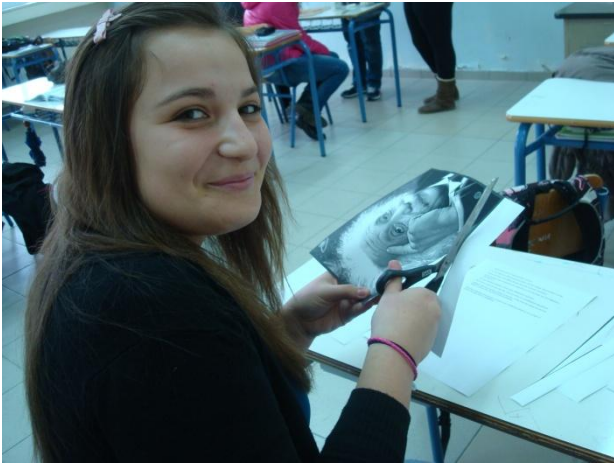
ΕΡΕΥΝΑ, ΚΕΙΜΕΝΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ..ΕΡΓΑ!!

Όπως έχετε καταλάβει ήδη, από το πρώτο μας τεύχος, το περιοδικό μας αφορούσε, στο μεγαλύτερο μέρος του, την τέχνη στις ποικίλες μορφές της.

Ερευνώντας, όμως, την τέχνη, σκεφτήκαμε να κάνουμε και κάτι παραπάνω, να.... δημιουργήσουμε τέχνη!

Οι παρακάτω φωτογραφίες το αποδεικνύουν:

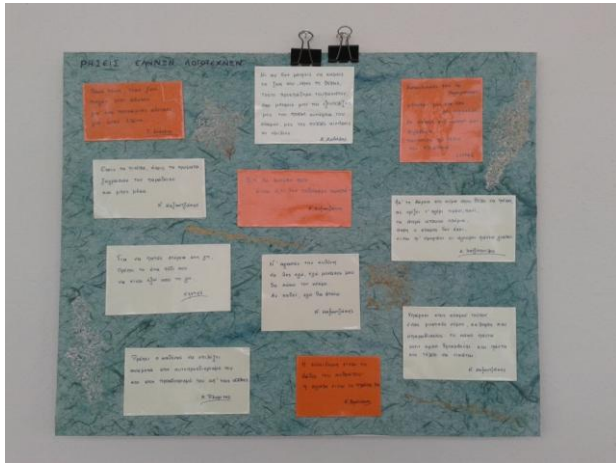

ΤΑ ΕΡΓΑ ΜΑΣ ή..... η τέχνη μας στους τοίχους του σχολείου μας!

έργα με την τεχνική του decoupage

πίνακες με ρήσεις Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών

πίνακες με έργα Ελλήνων και ξένων ζωγράφων